

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

Číslo 4/2024

Duben 2024

Byl ukřižován, ale žije

Velikonoce, svátek radosti z nového života. Jistě potřebujeme takové sváteční dny, neboť zprávy ze světového dění by z nás postupně vytvořily beznadějně pesimisty. Jsou zde svátky, během kterých smíme zapomenout na všechno černé a stísnující, co nás přesvědčuje, že s člověkem se počítá, že láska je silnější než nenávist a život mocnější než smrt. A tak k Velikonocům patří i slunce, stromy v květu, usměvavé tváře, tance, písně...

Mnozí si kladou otázku, zda snad pozitíí bude život krásnější. Kdo chce odpověď, musí se důrazněji zahledět do velikonočního tajemství a nezůstat pouze při vnější svátečnosti.

Křesťané slaví Velikonoce proto, že věří, že Ježíš Nazaretský, který byl ukřižován, žije. Jelikož se k tomu hlásíme, můžeme Velikonoce slavit s radostí.

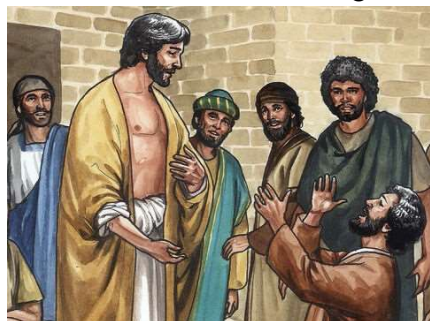
Nejstarší tradice

Víra v Ježíšovo zmrtvýchvstání patří k základní pravdě křesťanství. Apoštol Pavel kolem poloviny 50. let 1. století píše Korint'ánům o radostné skutečnosti zmrtvýchvstání (srov. 1 Kor 15, 1-5). Jelikož svědectví o Ježíšově smrti a o jeho vzkříšení existovalo od začátku, to znamená pár dní po jeho popravě na kříži, vytvořila se první křesťanská společenství. A protože toto svědectví existovalo přes další dvě tisíciletí, křesťané i dnes věří v tutéž radostnou zvěst jako sv. Pavel.

Zabývejme se některými z těchto biblických velikonočních svědectví. Jsou to povzbuzující texty pro všechny, kterým ještě i dnes přijde zatěžko slavit Velikonoce.

Vzkříšený a Tomáš

V Janově evangeliu existuje velikonoční příběh o Tomášovi (Jan 20, 24-29). Jako ostatní velikonoční evangelia, i tento příběh je třeba vidět na pozadí přežití katastrofy Velkého pátku. Strach, útěk, nedostatek víry.

katastrofy Velkého pátku. Strach, útěk, nedostatek víry.

Tomáš, jeden z Dvanácti, ze strachu uprchl a nebyl s ostatními při Ježíšově příchodu. Ale i učedníci byli za zavřenými dveřmi ze strachu.

Tomáš však našel cestu k ostatním, a když mu vyprávěli, že Pán žije, chtěl jen hmatatelné důkazy: vidět a chytit. Ale příliš se v něm zlomilo v den poprav. Neopustil všechno, aby ho následoval? Nadchnutý poselstvím, že Bůh jako náš Otec se stará o každého jednotlivce, že Boží kralování není ovládnutím člověka, ale jeho osvobozením k životu... A učedníci hned jak zakusili toto osvobození, bez váhání ho následovali. „Neničte se starostmi!“ Jaké síly dávno zasypaných nadějí Ježíš uvolnil! Naplněný život člověka, to měla být Boží vůle. Nebyly to jen strhující vize náboženského entuziasmu, ne to všechno se stalo přítomností nového života s nadějí na naplněnou budoucnost. A pak ta katastrofa! Nezemřel hroznou smrtí bohorouhače? A nebyl tak mrtvý i jeho Bůh osvobození a života?

Uvěřím, jen když uvidím na Vzkříšeném rány. Tomášovi šlo o zjištění, že Ukřižovaný skutečně vstal z mrtvých. Katastrofa kříže se nesmí jednoduše odklidit, neboť potom by Ježíšovo poselství a působení neměly stálý význam. S Tomášem hledáme smysl našeho života – pozemského i budoucího. A hledáme smysl utrpení a zranění mnoha lidí, kteří jsou podle měřítek tohoto světa bezvýznamní, zapomenutí. Když Ukřižovaný žije, pak nejsou ani mé rány nesmyslné, potom i utrpení bitých přispívají k záchraně tohoto světa.

Marie z Magdaly potkává Pána

Vzkříšený Ježíš se zjevil po svém zmrtvýchvstání i ženám, které ho následovaly během jeho života. Tuto velikonoční tradici vypráví evangelista Jan (Jan 20,1,11-18). Ráno, prvního dne v týdnu, ještě za tmy, uvádí. Tma je pro něj jednak symbolem viny a hříchu světa, které přinesly Ježíšovi smrt, jednak poukazuje na situaci učedníků, opuštěných Ježíšem. Ve tmě tohoto světa a ve tmě svého srdce šla Marie z Magdaly ke hrobu.

Právě lidé hledající Boha mají zkušenosti s „tmou duše“, když se jim Ježíš stává cizím a nesrozumitelným. Hledají setkání s Ježíšem, ale nacházejí pouze kameny a prázdný hrob. Marie Magdaléna nepoznala Ježíše ani tehdy, když k ní promluvil. Teprve poté, když jí oslovil křestním jménem, najednou věděla, kdo stojí před ní (srov. Jn 10,3,4,27).

Jsou situace, ve kterých jako Marie Magdaléna zakoušíme Ježíšovo osobní volání. Existuje jedinečný příběh lásky a spásy mezi Ježíšem a mnou, mezi ním a každým, kdo ho hledá.

Naplněné setkání, ta obšťastňující zkušenost být u něj a s ním, má pouze krátké trvání. „Už mě nezadržuj,“ říká Ježíš a pokračuje: „ale jdi k mým bratrům a řekni jim...“ (srov. Jn 20, 17). Řekni jim, co se stalo skrze vzkříšení ze smrti. Bůh je opravdu můj a váš Otec. Jdu k němu a i vy budete tam, kde jsem já.

Nyní ještě není čas naplněného setkání s Ježíšem, ale je čas říci druhým, co se stalo skrze jeho kříž a zmrtvýchvstání se světem a s lidmi. Čas naplněného setkání teprve přijde, když budou všichni tam, kde Ježíš už je – u Boha, u Otce.

Na cestě do Emauz

Svědectví o Ježíšově zmrtvýchvstání a o zkušenosti učedníků, kterou zažili v onom památném prvním dni týdne, vyprávěl evangelista Lukáš v příběhu o dvou učednících, kteří šli do Emauz (srov. Lk 24,13–35).

I zde je nejprve zachycena nálada učedníků po velkopáteční katastrofě. Ti dva (jeden z nich se jmenoval Kleofáš) to už v Jeruzalémě nemohli vydržet a podobně jako Tomáš uprchli. A stejně jako Marie z Magdaly, nepoznali svého Pána. Byli jako slepí, když jim nepoznaný průvodce vysvětloval smysl všeho,

co se stalo s Ježíšem: „Neměl Mesiáš toto všechno vytrpět a tak vejít do své slávy? (Lk 24, 26). A tady ho náhle poznali při lámání chleba. Pouze krátké

obšťastňující poznání viditelného společenství: „Což nám nehořelo srdce, když k nám na cestě mluvil a odhaloval smysl Písma?“ (Lk 24, 32). Z tohoto setkání pro ně vyplynula úloha předat radostnou skutečnost jiným.

Můžeme ještě slavit Velikonoce?

Lze se v tento den zcela odevzdat radosti navzdory zbývajícím každodenním zkušenostem? Pán skutečně vstal z mrtvých, Ukřižovaný žije. Ti, kteří zažili Velký pátek, nejspíš nebyli ochotni tomu věřit. Našli cestu k víře až pomocí Vzkříšeného, silou jeho Ducha Svatého.

Na konci velikonočních příběhů pokleknou učedníci před Vzkříšeným a vyzývají ho: „Pán můj a Bůh můj!“ (srov. Jn 20, 28). Ne člověk zachrání člověka, ale Bůh skrze ukřižovaného Ježíše Krista, který žije. Kdo umí objevit svůj život v ženách a mužích těchto velikonočních evangelií, ten může navzdory každodenním, ne vždy příznivým zkušenostem, slavit Velikonoce opravdově, ten se může zcela oddat radosti.

(podle KN!)

Očista domácnosti učí pokoře, pomáhá očistit duši

Křesťanské velikonoční svátky se zrodily během slavení největšího židovského svátku Pesach, kterým si Židé připomínají své vysvobození z egyptského otroctví. Dodnes dodržují obřady stanovené v Knize Exodus (Ex 12,1–51). Více o přípravách na Pesach vyprávěl bratislavský rabín BARUCH MYERS.

Mohl byste přiblížit, jak vnímají Židé svátek Pesach a jak vypadají přípravy na něj?

Pesach je biblický svátek. Je to asi první svátek dětí Izraele. Izraelský národ vznikl jako subjekt smlouvy s Bohem na hoře Sinaj a po jeho exodu (odchodu) z Egypta. Hned první příkaz Izraelitům byl, že 14. den prvního měsíce – který hebrejsky nazýváme *nisan* –, vždy po jarní rovnodennosti mají v podvečer obětovat Paschu a počínaje podvečerem 15. dne měsíce nisan nesmí sedm následujících dní jíst ani uchovávat kvašené věci. Těch je pět kategorií. Tento příkaz se však vztahuje pouze na věci kvašené z obilí. Podle biblických zákonů,

pokud se obilí, tedy pšenice, ječmen, žito, oves a špalda, dostane do styku s vodou na dobu delší než 18 minut – i kdyby k němu nebyly přidány kvasnice nebo látky způsobující kynutí – dochází ke kvasnému procesu, kynutí, hebrejsky *chamec*, a takový pokrm se v době Paschy nesmí jíst. Prakticky to znamená, že je zakázáno jíst chléb a zákusky a nemůžeme pít pivo. Při pečení používáme například bramborový škrob. Existuje mnoho zákazů, které se týkají konzumace, ale v případě *chamecu* navíc platí, že člověk z něj v době Paschy nesmí mít ani užitek. Znamená to, že takové produkty nesmí ani prodávat a ženy si na Paschu kupují parfémy, které neobsahují alkohol z obilí. *Chamec* se během Paschy nesmí ani jíst, ani používat a mít z něj užitek, ale nesmí se ani nacházet v domácnosti. Přestože se tím nemyslí miniaturní drobenka na zemi, kterou by si nikdo ani nevšiml, přece už tisíce let máme zvyk úplně vyčistit domácnost.

Kdy se začíná s takovou očistou domácnosti?

Moje manželka začíná měsíc před Paschou, neboť máme velký dům. Jde totiž o skutečně hloubkový úklid, vypadá to jako velké jarní úklid: čistí se úplně vše v domácnosti včetně čalounění a leštění příborů. Moje manželka to dělá tak, že na každý týden určí k úklidu jiný pokoj, který pak dáme kompletně do pořádku.

Zapojují se do tohoto úklidu i židovští muži? A vy osobně?

Určitě. Tím, že se takto zadostiučiní Božimu přikázání, přípravu domu na Paschu pokládám dokonce za duchovní zážitek, který bych nepřenechal nikomu jinému. Nemám nic proti tomu, kdyby mi chtěl někdo pomoci, ale chci to dělat i sám.

Je něco, co děláte pouze vy?

Je takový zvyk, že muž před Paschou očistí všechny knihy. Znamená to, že ze všech stran otře obal každé knihy v knihovně, každou převrátí tak, aby „provětral“ všechny její listy, a sfoukne z nich prach. Je to někdy těžká práce, ale je v tom duchovní symbolismus. *Chamec* je totiž to, co kvasí. Při kvašení se objem toho, co kvasí, zvětšuje. Ve skutečnosti nic nepřibude, jen je to najednou větší. *Chamec* je metaforický symbol arogance, nezdravé hrdosti, pýchy. První svátek,

kteří se zrodil se vznikem mladého židovského národa při jeho odchodu z Egypta, kde byl otrokem, tak odkazuje na pokoru jako první a základní zásadu nového života. Těžká práce, kterou je důkladný úklid domácností před Paschou, aby se z ní odstranil každý *chamec* si žádá pokoru. Člověk si má přitom představovat, že s fyzickým *chamecem*, který odstraňuje z domácností, paralelně odstraňuje i duchovní *chamec* – aroganci, nezdravou hrdost a pýchu – ze svého nitra. Tento proces je postupný, zatím však mluvíme pouze o úklidu.

Úklidem chamecu příprava na Pesach nekončí?

Ne. Večer před svátkem přichází další fáze – takzvané hledání *chamecu*. Z logiky věci vyplývá, že pokud chcete odstranit všechen *chamec* – jak přímo vybízí Bible –, musíte ho hledat. Talmud (spolu s Tanachem – hebrejskou Biblií – nejdůležitější text judaismu – pozn. red.) určil, že pokud Pesach začíná například v pátek večer – v židovském náboženství se každý svátek začíná večer po západu slunce –, do pátečního poledne musíte všechen *chamec* v domácnosti spálit. Samozřejmě, když jste předtím důkladně uklízeli každou část domácnosti a všechny věci v ní očistili, na toto dopoledne vám už moc úklidu nezbude.

Toto hledání však přece je třeba udělat, neboť nějaký *chamec* se ještě může doma nacházet: například dětem mohl padnout na zem kousek tyčinky nebo nějaký bonbón. V Talmudu je určeno, že hledání *chamecu* má být provedeno večer před svátkem, v tomto případě tedy ve čtvrtek večer.

Jak se hledá *chamec*? Je to nějaký rituál?

Hledá se normálně, jako by kdokoli cokoli hledal. Talmud však říká, že *chamec* se má hledat se svíčkou, která musí být vosková, nebo s lucernou. Přestože už přes sto let máme i elektrické baterky a různá svítidla, já stále používám tradiční svíčku nebo lampu se svíčkou. Jsou v tom různé symboliky. Hledání *chamecu* je velmi starý zvyk. Jeden člen domácností, nejčastěji otec, při něm se svíčkou prohledá každé místo v domácnosti – od rohu k rohu, skříňku po skříňce-, zda někde nezapadla drobka *chamecu*.

Není to víceméně formalita, protože není velmi pravděpodobné, že by se po předchozí pečlivé očištění domácnosti našlo mnoho *chamecu*?

Je třeba, aby i hledání *chamecu* bylo opravdu důkladné a podrobné. Velmi dávno proto vznikl ještě jeden zvyk: před hledáním se rozdává dětem deset kousků

kvašeného chleba, důkladně zabaleného, aby se nerozdrobil. Děti kousky schovají na různých místech v domě. Nesmí prozradit kam. Otec musí všechny najít; dokud je nenajde, nemůže přestat hledat. Často přitom najde i jiné věci. Je to tedy velmi užitečný zvyk i přesto, že dům se tři i více týdnů důkladně uklízel.

Když hledáte chamec, děláte to sám nebo jsou přítom i jiní členové domácnosti?

Obvykle se zapojuje celá rodina – každé z dětí má i úkol: jedno drží papírovou tašku, do které se ukládá nalezený *chamec*, další drží v ruce vařečku a jiné husí

nebo kachní brk. To, co se najde, se tímto pírkem pokaždé shrne na vařečku a z vařečky do papírové tašky. Je to vážný, ale velmi krásný a radostný obřad. Celá rodina přitom vyslovuje slova: „Požehnaný Bůh, který nám přikázal, abychom zničili zakázané kvašené věci před Pesachem.“ Když se najde všech 10 kusů schovaného kvašeného chleba,

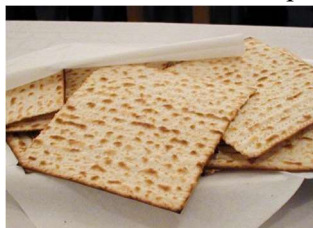
do papírové tašky se vloží i brk a vařečka, taška se sváže provázkem a druhý den dopoledne spálí na otevřeném ohni. Já to dělávám v domě, ale kdysi na vesnicích to dělala celá obec společně venku. Možná to letos i já takto zorganizuji.

Pesach – Pascha se nazývá také svátkem nekvašených chlebů pro biblický příkaz jíst *maces*?

Ano. Úklid, hledání a ničení *chamecu* a zákaz jíst *chamec* – to vše jsou negativa. Ale jsou i pozitiva: příkaz jíst *maca* – *maces*. To je chléb zhotoven pouze z pšeničné mouky a vody, přičemž od okamžiku, kdy se do mouky vlije voda, až do konce jeho pečení nesmí uběhnout více než 18 minut. Dodržet tento limit není problém, přestože předpisy pro přípravu *macesu* jsou velmi přísné: *maces* nesmí přijít do dalšího kontaktu s vodou; proto se i při jeho přípravě používají dvě metličky, dva válečky na těsto, dva perforátory – a vše se po použití musí hned očistit brusným papírem, aby na ničem nezůstal ani nejmenší kousek těsta z předešlé přípravy. Proto to dělá celý štáb lidí. Vše až po uložení upečeného *macesu* do připravené krabice obvykle stihnou do 6 – 8 minut, neboť i trouba, ve které se *maces* peče, je velmi horká - nekvašený chléb se v ní upeče do 2 – 3 minut.

Maces, který lze koupit u nás v obchodu, si pravověrný Žid zřejmě nekoupí, nebo ano?

Pokud se *maces* peče pod odborným dozorem rabína a krabice, do které ho po upečení uloží, dostane od něj razítko, že je určen pro Pesach, může být upečený i průmyslově – v pekárně s moderní technologií. Není tedy nutné, aby byl *maces* upečen ručně, přestože stále je mnoho lidí, kteří nechtějí průmyslově pečený *maces*. Například *maces* z pekárny ve Zlatých Moravcích má jen tu chybu, že technologie jim neumožňuje dodržet předepsaný čas, a protože je to třeba jen na jeden týden v roce, nic se jim nevyplatí měnit.

Pojďme nyní k samotnému svátku Pesach. Slaví se všude ve světě stejně nebo jsou nějaké rozdíly v závislosti na zemích, ve kterých Židé žijí?

Svátek jako celek trvá podle Bible 7 dní. Sváteční den, kdy se nesmí pracovat – je pouze první den, nazvaný *mikra kodešé* (svaté zvolání), a sedmý den. V diasporě – tedy v oblastech mimo Izrael – však již velmi dávno vznikl zvyk slavit každý svátek dva dny: v případě Pesachu je to první a druhý den a k sedmému přidáváme ještě osmý den.

Jsou ovšem i jiné zvyky, při kterých jsou odlišnosti i v rámci diaspory. Protože zákaz jíst kvašené věci je tak přísný, historicky vznikly v jednotlivých zemích různé zvyky. V takzvaných aškenázských zemích (pojmenování vychází ze středověkého hebrejského označení Německa – Aškenáz, pozn. red.) vnikl například zvyk nepoužívat luštěniny, ale ani rýži a kukuřici. V Evropě, a tedy i na Slovensku, Židé už přes tisíc let během svátku Pesach nejedí rýži a kukuřici, ačkoli to není biblický příkaz. Neplatí to v takzvaných sefardských zemích. (pojmenování vychází z biblického pojmenování Španělska – Sefarad, odkud Židy v roce 1492 vyhnali a usídlili se pak v Portugalsku, později v severní Africe; dnes jsou obrovské židovské komunity v Lýbii, Tunisku, Maroku, ale také v Iráku a Sýrii - pozn. red.).

Křesťanské Velikonoce se zrodily během židovského svátku Pesach. V současnosti se však tyto svátky neslaví ve stejnou dobu. Od Nicejského koncilu v roce 325 jsou křesťanské Velikonoce pohyblivým svátkem, který se slaví vždy první neděli po prvním úplňku po jarní rovnodennosti; jarní rovnodennost byla stanovena na 21. března podle gregoriánského kalendáře, a to bez ohledu na astronomickou skutečnost, která se může lišit až o dva dny.

Datum Velikonoc se tak může pohybovat od 22. března do 25. dubna. Jak je to s židovským Pesachem?

Pesach má podle hebrejského kalendáře pevný termín, ale v rámci občanského kalendáře se datum jeho slavení mění, neboť hebrejský kalendář není totožný s občanským kalendářem. V židovském kalendáři mají jednotlivé měsíce 29 nebo 30 dní – židovský rok má tak 354 dní, což je o 11 dní méně oproti slunečnímu roku, a to je problém. Podle Bible má být totiž Pesach ve 14. den měsíce nisan a současně na jaře, to znamená po jarní rovnodennosti. Jelikož kalendář se oproti slunečnímu roku zpožďuje

je o 10 dní, je jen otázkou času, kdy by byl ještě v zimě. Aby byl vždy jednoznačně na jaře, v rámci cyklu 19 let musí být 7krát *ibur hašanim* – hebrejský přestupný rok. *Iburhašanim* má ne 12, ale 13 kalendářních měsíců. Třináctý měsíc se přitom přidává před měsíc, ve kterém je Pesach. V rámci občanského kalendáře je tak Pesach vždy jiný den v roce, ale v rámci hebrejského kalendáře je to stále tentýž den.

Kdy to bude letos?

Podle občanského kalendáře bude Pesach od večera pondělí, 22. dubna do večera úterý, 30. dubna.

(podle KN)

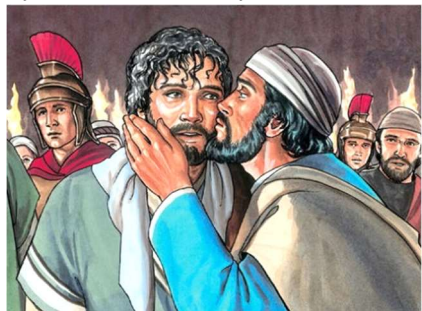
Jednání postav v procesu s Ježíšem Nazaretským

Při událostech umučení Ježíše Krista se setkáváme s mnoha postavami, které zde mají svou specifickou a nezastupitelnou úlohu. Jejich vstup do procesu s Ježíšem Kristem byl nepředvídatelný a v jejich jednání můžeme zkoumat své vlastní chování v krizových situacích života.

Jidášova zrada

Když se objeví Jidášovo jméno, všechny to nutí sevřit pěsti i pero, zamýšlí se náboženský spisovatel Alessandro Pronzato. „Kdyby se sesbíraly všechny strán-

ky, které se věnovaly Kristovu zrádci, byl by to tak nelítostný svazek, jaký nebyl napsán o nikom. Jidášovo jméno vyčerpalo všechna nejpoutnější epiteta.“

Myslitel Franquois Mauriac se z toho do-
stává s krutou lehkostí: „Jidáš byl milován
právě dost, aby jeho zrada byla neod-
puštění.“ Pronzato se k tomu vyjadřuje:
„Málo mi záleží na tom, jak s Jidášem
zachází slavná pera. V okamžiku, kdy
Jidáš dovršuje svou zradu jedním z nejpo-
svátějších znamení lásky, polibkem, Ježíš vybírá ze slovníku svého srdce
jediné jméno: „Příteli.“

Když Ježíš právě v nejkrásnější chvíli při Poslední večeři prohlásil: „Amen, pravím vám, jeden z vás mě zradí“ (Mt 26,20), každý z apoštolů na chvíli cítil, že tím zrádcem může být i on sám.

Mauriac píše, že po Jidášově odchodu apoštolové „cítili, že se atmosféra stala lehčí“. Nejsm o tom vůbec přesvědčen. Spíš si myslím, že v srdci každého apoštola musela zůstat trapná, nezničitelná výčitka. Jidáš zradil, protože ho zradili oni.

Zůstat v teploučku, zdůrazňuje Pronzato, v bezpečí, mezitím co Jidáš je venku, v noci, aby dokončil svůj obchod, s penězi, které ho brzy začnou pálit v ruku, znamená stát se spoluvíníky jeho zrady.

Malchusovo ucho

Uvažujme se sv. Augustinem ve zpracování kněze Roberta Horky nad postavou Malchuse.

Kdo je Malchus? Bezvýznamný sluha, kterému je věnován pouze jeden řádek textu: „Šimon Petr měl při sobě meč; vytasil ho tedy, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu pravé ucho. Ten sluha se jmenoval Malchus“ (Jan 18,10). Malchus v překladu znamená *regnaturus*, tedy ten, který má, může kralovat. Navíc evangelista připomíná, že byl *dulos*, tedy sluha nebo otrok.

Ježíš řekl: „Amen, amen, říkám vám: Každý, kdo páchá hřích, je otrok“ (Jan 8,34). A tak jsme se ocitli jako otroci v doprovodu svého pána, který nás poslal zajmout Krista.

Zde najednou Petr zvedne meč a odtne Malchusovi ucho. Zvláštní, proč si apoštol vybral právě takovou nepravděpodobnou část těla. Svátý Augustin říká, že pokud to evangelista zaznamenal, jistě to mělo svůj význam. Ucho je totiž místo, kudy lidského nitra proniká slovo. A my tak často posloucháme našeptávání vlastních vášní, které nám radí jít proti Kristu. Musíme se postavit před někoho, kdo má moc rozvazovat, aby nám „odřal“ ucho. O tom je svátost pokání.

Konvertita Scott Hahn na toto téma říká: „Zpověď je pro mnohé katolíky složitá. Čím více hřešíme, tím méně se nám chce mluvit o svých hříších.“

Sv. Augustin v komentáři pokračuje: „Pouze evangelista Jan zaznamenal jeho jméno, stejně jako pouze Lukáš říká, že ho Pán uzdravil.“ To je vytožené ovoce svátosti smíření: získat nové, ozdravené ucho, které už bude poslouchat pouze Krista.

Pilátova žena

S postavou Pilátovy ženy se setkáváme jen v Evangelii podle Matouše: „Nic neměj s tím spravedlivým! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla“ (Mt 27,19).

Její námitka byla tehdy právě tak neslýchaná, jako by dnes asi intervenovala manželka soudce nejvyššího soudu a ovlivňovala běžící jednání. Král Herodes Agrippa I. napsal o Pilátovi císaři Caligulovi: „Pilát měl neoblomný a bezohledný, tvrdý charakter.“ Byl to tedy muž takové ženy, která odsunula všechny pochybnosti, překážky či předsudky stranou. Riskovala přitom svou hlavu. Pilátova žena bere vzkaz snu vážně. Vůči svému manželovi určitě nedělá nic unáhleně. Jistě dobře znala svého muže. I to ví, že mu Židé dokážou připravit každou možnou past. Ztráta císařova přátelství se rovná vlastnímu ortelu smrti.

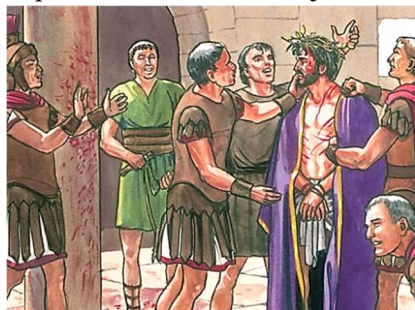
Pilátova žena svědčí jako pohanka pro Krista. Stojí tím v těsném spojení s Centuriem v Kafarnaumu a se setníkem pod křížem. Tito pohané poznají Ježíše a svědčí o tom. Zdánlivě zbožný jeho lid ho odvrhne.

Pilátova žena – okrajová postava v událostech utrpení. Snad. Pro křesťany, tak se mi zdá, je zrcadlem, do kterého se musíme dívat a vzhledem k němu musíme slyšet otázku: jakou hodnotu má pro nás Ježíš, zejména tehdy, když je jiným nepohodlný a nám dělá problémy?

I dnes existují lidé, které nepočítáme ke zbožným, ale kteří přece mají jemný cit pro Boha. I oni dnes, právě tak jako pohané tehdy, zahanbujíc „spravedlivé“, poznávají a svědčí o Boží přítomnosti. V každém případě nevěřím, že stačí patřit ke společenství Ježíše jen podle statistiky.

Posměch vojáků

Alfréd Delp, svědek víry, jehož gestapo zajalo a jehož život skončil na šibenici, napsal v listu z vězení: „V jedné noci jsem si brzy zoufal. Strašně mě zbili. Pozdě

večer mě příslušníci SS doprovodili do vězení a předali se slovy: Tak, spát této noci nebudeš moci. Budeš se možná modlit a nepřijde ani Bůh, ani anděl, aby tě osvobodili. My se však dobře vyspíme a zítra ráno tě zbijeme s čerstvými silami.“

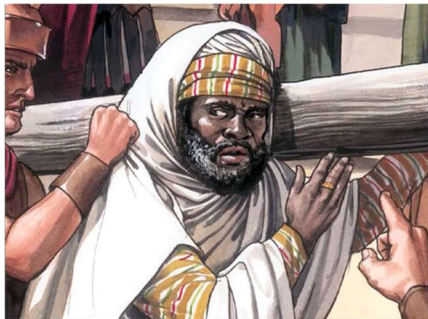
Vždy znovu a v naší současnosti a dnešku se pro učedníky Ježíše opakuje, co musel Pán zakusit sám na sobě. Zastavme se na chvíli a zkusme pochopit, co evangelista sv. Matouš popisuje. Napřed bylo kruté bičování, které provedli ti samí vojáci, kteří Ježíše nyní vedou do úřední budovy římského místodržitele. Pro ně to byla vítaná příležitost vylít si svou syrovou surovost na zástupci pohrdaného a nenáviděného židovského národa.

Nyní se plní na Ježíšovi slovo proroka: „Pán, Hospodin, mi otevřel ucho a já se nezdráhal, necouvl nazpět“ (Iz 50, 5). Tak představuje Ježíš obraz trpícího Božího služebníka: „Neměl podobu ani krásu, aby upoutal náš pohled; neměl vzhled, abychom po něm zatoužili“ (Iz 53,2).

Neopakuje se scéna v úřední budově římského místodržitele dnes nespočetněkrát? Najednou nám přeběhne přes cestu někdo, kdo nás dráždí. Možná jen jinak mluví, má jiný světonázor... Možná se dokonce dostal do situace, která nám dává podnět k tomu, abychom na něj ukázali prstem. Lidé se stávají nesmírně špatní, když opouštějí cestu lásky. Jsme povoláni kráčet po cestách, po kterých kráčel Ježíš, i tehdy, když je třeba s Ježíšem nést trnovou korunu výsměchu a s ním sestupovat do ponižování.

Donucený Šimon

Když nás k něčemu nutí, objeví se v našem nitru projevy odporu, snad i zlosti. Co se dělo v Šimonovi? Situaci si lze dobře představit. Po bičování a bohorouhavém korunování odsouzenec vedou k smrti. Kolem stojící se mu mohou posmívat, utvrzovat výrok smrti: dobře mu tak! Vůči bezbrannému se cítí silní.

Možná Šimon nestál dlouho u cesty. Ale bylo mu jasné v prvním okamžiku, že tento odsouzenec měl za sebou jen jedno utrpení – to nejhorší stálo ještě před ním.

V každém případě je jasné, že tento Šimon vůbec neměl úmysl dostat se do spojení s Ježíšovým odsouzením. Jak to bylo všechno Šimonovi nevhodné, tak to bylo nevhodné i pro toho, kterému musel pomáhat. Na tomto úseku cesty se však něco stalo, co se jen těžko vyjadřuje slovy. Tento k smrti odsouzený, který se těžce vlekl vedle Šimona, je zcela jiný, neproklíná kolemstojící, jeho oči nesrší nenávistí a pohrdáním. Ze Šimonova odporu a počáteční nechutí se stává nakonec náklonnost.

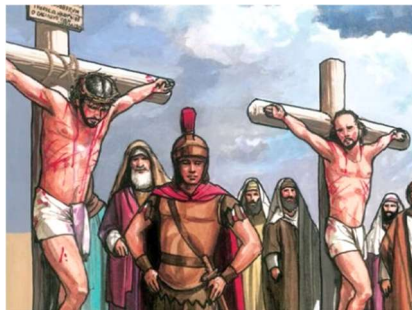
Pomáhat nést tíhu druhého, to je služba, na kterou není třeba mnoho slov, ale milující srdce. Je tolik výmluv a příčin zůstat pasivními, ačkoliv máme spontánně soucit, který nás vybízí chytit se ho a pomáhat. Všimněme si lépe Ježíše na jeho křížové cestě. Neříká jako někteří lidé našich dnů: „Mně už nemůže nikdo na tomto světě pomoci.“ Ježíš, Boží Syn, si dává pomoci člověkem. On nese kříž opuštěných a slabých, kříž odepsaných a bere na sebe veškerou lidskou bolest, která umí už jen bezmocně blekotat a místy neumí ani volat o pomoc. On nosí se svým křížem kříž našeho selhání, naší viny a hříchu. Můžeme zůstat vůči tomu lhostejní?

Vyznávající setník

Antický římský stát byl pyšný na to, že byl právní. Ale jako všude, kde lidé jednají, byly i v tomto promyšleném mechanismu trhliny a spáry. Výsměch Ježíše s trnovou korunou a purpurovým pláštěm je toho příkladem. Nejvíce odpuzující, nebo snad nejvíce lidmi opovrhovaný způsob mučení bylo ukřížování. Byl to vynález Peršanů ze „zbožné“ příčiny: Země byla pro ně svatá, neboť byla zasvěcena jejich bohu Ahurovi Mazdovi. Těla zločinců se tedy nesměla dotýkat země. V Římě se toto mučení pokládalo za „nejkrutější

a nejhroznější trest smrti“ - jak poznamenal Ciceró. Ani ve Starém zákoně, ani v trestním řádu Židů nebyla praxe ukřižování. Židé ji znali pouze jako odstrašující trest smrti římské okupační moci.

Nyní – v našem vyprávění – vystoupí do světla muž, který měl provést popravu sestavit o tom protokol. Třeba připomenout zcela zvláštní stav mysli člověka velícího komandu smrti. Obzvláště tehdy, když má takový člověk – velitel přivést na dřevo utrpení nikoli bestiálního vraha, ale člověka, při jehož procesu se vynořilo tak mnoho otázek.

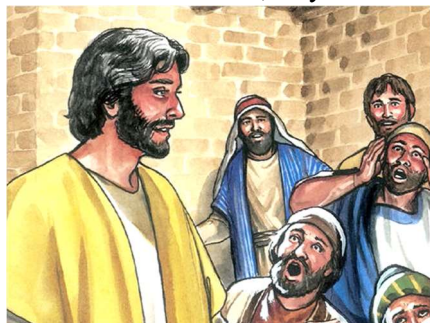

Tento umírající připojuje k výkřiku jakoby zoufalství to, co setník ještě do té doby neslyšel. Že zde z kříže v hodině největší bídě někdo umí říct: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co dělají“ (Lk 23,34). A on, pohan, svědčí: „Tento člověk byl opravdu Boží Syn“ (Mk 15, 39).

Setníkově vyznání zastupuje všechny v hledání smyslu života, v hledám živého Boha, který jen sám může uspokojit a naplnit naše srdce. To je naděje, která nezklame ani nás, lidi 21. století.

Apoštolové, kteří zklamali

Je mimořádně trapné, když nás někdo nachytá, řekněme – při poněkud větší lži. Především nechceme, aby se nám to pořád připomínalo. To vede například k tomu, že dokonce člověk vystoupí ze spolku, změní pracovní místo nebo se už neobjeví na rodinných oslavách.

Útěk může být usnadněním, ale není řešením. To, co se stalo v minulosti, nelze smazat. A i v přítomnosti zůstává riziko, že nás někdy zkompromitují ti, kteří nás důvěrně znají.

Jak můžeme vyléčit zničené vztahy a naši zatíženou minulost dát do pořádku? Snad nám pomůže velikonoční osvobozující zvěst. Popisuje se první setkání vzkříšeného Ježíše s učedníky. Mezitím se vykonala zrada nad Ježíšem; následovala jeho smrt v opuštěnosti na kříži, útěk

učedníků... A v uších nám to ještě zní, co Ježíš přeje shromážděným apoštolům jako první. „Pokoj vám“ (Lk 24,36).

Divné, nemyslíte? Žádná výtka ve stylu: „Kde jste byli na Kalvárii? Proč jste mě opustili? Co zůstalo z vašich hrdinských slibů? Neřekli dokonce někteří z vás, „jsme ochotni s tebou zemřít?““

Takto se první učedníci určitým způsobem na vlastním těle stali experty ve věcech odpuštění. Právě odpuštění od nás žádá hodně. Především: nekompromisně skoncovat s bolestnou minulostí.

Ježíš dal svým učedníkům tuto šanci. Myslím, že každý z nás ví, jak moc je odkázán na ochotu druhých odpouštět. A každý z nás zná hlubokou radost, která ho naplňuje, když odpouští nebo je mu odpuštěno. To je dar velkodušného Ježíše.

(podle KN)

Vykládal jim, co se na něj v celém Písmu vztahovalo

Křesťanská víra nestojí pouze na abstraktních ideách či mystických pocitech. Opírá se o konkrétní fakta a svědectví lidí. Je více než rozumová. Lze v ní vystopovat nit dávných předpovědí.

Evangelijní úryvek o tom, jak Pán Ježíš vysvětloval Písma emauzským učedníkům (srov. Lk 24,13-35), je jeden z nejvíce komentovaných a nejlépe srozumitelných textů Písma. Jde o dva učedníky, pravděpodobně z širšího okruhu Ježíšových žáků.

Jak jim to vysvětloval?

Úryvek z Lukášova evangelia nám popisuje, jak podvečer v neděli Pánova zmrtvýchvstání byli dva učedníci na odchodu z Jeruzaléma poté, co skončily všechny jejich naděje, které spojovaly s Ježíšem z Nazare-

ta. Ježíš zemřel a pochovali ho. Oni nyní odcházejí z Jeruzaléma pryč. Jeden druhému si stěžovali a byli zraněni. Zde se k nim připojil Ježíš, ale oni ho nepoznali. Ptal se na téma jejich rozhovoru, a když mu upřímně vyznali důvod svého zklamání, Ježíš jim začal vysvětlovat, „počínaje od Mojžíše a všech Proroků“ (Lk 24,27), slova Písma, která se na něj vztahovala. Popis události má své přitažlivé pokračování v tom, že Ježíš učedníkům objasňoval hluboký souvislost mesiášských předpovědí ze Starého zákona s těmi událostmi, které se týkaly Ježíšova utrpení. Lukášův text potom pokračuje zmínkou o tom, jak učedníci pozvali Ježíše do svého domu a při lámání chleba se jim otevřely oči, přičemž poznali, že to byl Ježíš, který jim vykládal Písmo. (Lk 24, 32). Ptáme se, co a jak jim Ježíš vysvětloval Písmo, že je tak zaujal?

Kategorie hořícího srdce

Kategorie hořícího srdce je pozoruhodná, upozorňuje nás nejprve na Mojžíšův hořící keř (srov. Ex 3, 1nn). Židovští rabíni tuto událost vysvětlovali v duchovním smyslu tak, že nejen keř před Mojžíšem hořel plamenem, a neshořel, ale i Mojžíšovo srdce hořelo při tomto velkolepém zjevení.

Hořící srdce se takto stalo touhou každého věřícího člověka, který rozjímal nad biblickými texty. Dokazuje to například formulace ze žalmu: „Srdce mi vzplálo v nitru, když jsem uvažoval, vznítíl se oheň“ (Ž 39,4).

Kategorie hořícího srdce se stala také metodou výkladu Písma. Rabíni jí rozuměli tak, že pro nějaké tvrzení ve věcech víry je třeba uvést argumenty z Mojžíše (prvních pěti knih Písma svatého), Proroků (ostatní historické knihy a proroci) a ze Spisů (moudroslovné a jiné knihy, někdy nazývané společným názvem Žalmy). Pokud se to někomu podaří, pak jeho tvrzení má objektivní platnost a v srdci vzniká mystický oheň zmíněný v citovaném 39. žalmu nebo v uvedeném Lukášově úryvku.

Proto evangelista Lukáš uvádí, že Ježíš vykládal učedníkům, „počínaje od Mojžíše a všech Proroků...“ (Lk 24,27), a o několik veršů dále zase apoštolům, co je o něm „napsáno v Mojžíšově zákoně, u Proroků a v Žalmech“ (Lk 24,44). Přestože bychom chtěli znát detaily Ježíšova výkladu emauzským učením, musíme se spokojit s tím, že Lukáš v tomto úryvku tyto detaily neposkytuje. Omezil se jen na metodu porozumění, interpretační princip při vysvětlování velikonočního tajemství Ježíše Krista. Obrací tak naši pozornost znovu na biblické texty. Vede nás tím k opětovnému čtení Písma svatého, které máme poznávat v zorném úhlu velikonočního tajemství. Přesto však na jiných místech

Písma, zejména v evangeliích a ve Skutcích apoštolů, najdeme alespoň narážky na mesiášské texty, o kterých mohl mluvit Ježíš s učedníky cestou do Emauz.

Mesiášská místa v Mojžíšových knihách

Nejhlavnější mesiášské místo z Mojžíšových knih uvádí apoštol Petr ve své řeči k lidu po uzdravení chromého muže u Krásné brány Jeruzalémského chrámu, když cituje Pátou Mojžíšovu knihu: „Proroka vám vzbudí Pán, váš Bůh, z vašich bratrů jako mě. Jeho budete poslouchat ve všem, co vám řekne“ (srov. Dt 18, 15-19).

Tomuto citátu lze porozumět jako hlavní předpovědi Mesiáše v Tóře (Zákonu). Ve starozákonní době byl Mojžíš považován za nejvyšší autoritu v předávání Božího zjevení. Mojžíš v závěru své služby předpovídá Proroka – Mesiáše, kterého bude národ ve všem poslouchat. Pravděpodobně na toto místo v Písmu se odvolávají i Boží potvrzení Ježíše Krista při jeho křtu: „Toto je můj milovaný Syn, ve kterém mám zalíbení.“ (Mt 3, 17) a proměnění (srov. Mt 17, 5).

Apoštol Pavel v Listě Galatánům (Gal 3, 13) uvádí výrok z Knihy Deuteronomium: „Prokletý je každý, kdo visí dřevě“ (srov. také Dt 21, 23). Tento citát objasňuje tak, že Ježíš se vlastně pro nás stal kletbou, a tak nás vykoupil zpod kletby zákona. Jiný detail o tom, že velikonočnímu beránkovi nesmí být zlomená kost (srov. Ex 12,46; Nm 9,12) uvádí evangelista Jan a aplikuje ho na Krista. „To se stalo, aby se splnil výrok Písma: 'Ani kost mu nebude zlomena.'“ (Jn 19, 36).

Uvedená místa v Mojžíšových knihách se vztahují na Ježíše Krista, protože to samo Písmo tak tvrdí. Pán Ježíš vzal na sebe naše hříchy i s jejich důsledky a sám sebe obětoval, aby nám umožnil účast na Božím životě.

Mesiášská místa v prorockých textech

Proroci se ve svých výrocích snažili podat definitivní řešení situace lidstva a postupně konkretizovali mesiášské představy a očekávání. Emauzských učedníků a našeho tématu se však týkají ta místa, která předpovídala trpícího Mesiáše. Patří mezi ně zejména Izaiášovy texty o Pánově služebníkovi (Iz 42,1-7; Iz 49,1-9a; Iz 50,4-11; Iz 52,13-53,12). Z velkých proroků, lze zmínit

i Jeremiáše (Jer 11,19), který má v textu výraz krotký beránek vedený k porážce. Z dalších proroků je to Zachariáš (Zach 13, 7) s předpovědí vztahovanou přímo

na Ježíše: „Budu bít pastýře pastýře a stádo ovcí se rozprchne“ (Mt 26, 31). Tentýž prorok má zmínku o částce třicet stříbrných (Zach 11,12-13), což byla cena otroka (srov. Ex 21,32). Jidáš za tuto částku vydal Ježíše do rukou velekněží. Mesiášský charakter mají i předpovědi o Nové smlouvě, kterou bude nahrazena Stará smlouva (srov Jer 31, 31nn) Prorok

Zachariáš hovoří o slavnostním vstupu krále do Jeruzaléma na oslátku (Zach 9, 9), což evangelisté jednoznačně vztahují na Ježíše Krista (Mt 21, 5; srov. Iz 62, 11). Na Zachariášův text (Zach 12,10) se odvolává evangelista Jan: „Uvidí, koho probodli“ (Jn 19, 37).

Mesiášská místa v žalmech

Třetím bodem katechetické argumentace je biblické dokazování ze Spisů. Do této skupiny patří knihy: Job, žalmy, mudroslovné knihy a několik dalších. Název Žalmy se někdy používal i jako společný název pro všechny knihy této části hebrejského kánonu. Právě žalmy se v evangelních odvolávkách na starozákonní předpovědi vyskytují nejvíce.

Apoštol Petr v prvním kázání na Letnice uvádí Ž 16,10: „Nenecháš mou duši v podsvětí a nedovolíš, aby tvůj Svatý viděl porušení“ (Sk 2, 27). V biblických textech jsou časté, citace Ž 110,1: „Pán řekl mému Pánu: Sed' po mé pravici...“ (Sk 2,34-35; srov. Žid 1,13). Vrátime-li se však k předpovědím utrpení, v pašijových textech nacházíme různé zmínky o některých detailech, jako například víno smíchané se žlučí (srov. Ž 69,22 v Mt 27,34), házení losu o Ježíšovy šaty (srov.Ž2,Ž22 27,35), Ježíšova opuštěnost od Otce (srov. Ž 22,2 v Mk 15, 34).

Přibližně v rámci uvedených míst Starého zákona se pohyboval Ježíš při výkladu událostí, které se odehrály v Jeruzalémě na Veliký pátek a Velikonoční neděli.

Ježíšův výklad mesiášských proroctví

Učedníci si to však do té doby neuvědomovali, ale kráčeli zranění pryč z Jeruzaléma. Ježíš jim však vysvětloval tyto texty a dokazoval jejich shodu

s mnoha detaily svého utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Nešlo tu jen o teoretické dokazování, šlo o něco více. Učedníci poznávali obdivuhodné uskutečnění všech Božích příslibů, jakož i svých osobních i společných nadějí na vykoupení. Ježíš tak emauzským učedníkům zachránil víru a znovu jim vrátil smysl života.

Na příkladu evangelia o emauzských učednících lze vidět, že zde není žádný prostor k popisu Ježíšova utrpení bez historicky spolehlivých zpráv, ale pouze na základě starozákonních typů. Emauzští učedníci jsou důkazem toho, že všechno se odehrálo tak, jak uvádějí evangelisté, ale učedníci tehdy neviděli souvislost Ježíšova utrpení s předpověďmi Starého zákona a vše považovali za skončené. Totiž v neděli Pánova zmrtvýchvstání z Nového zákona ještě nebylo nic napsáno, existovaly jen předpovědi a Ježíšova historie. A z poznané záhady Ježíšova utrpení a starozákonních předpovědí se před učedníky otevírá nová perspektiva pro jejich naději. Tehdy jim začala hořet srdce, jak to sami konstatovali poté, co Ježíše poznali při lámání chleba (srov. Lk 24, 32).

Boží slovo je i dnes živé a účinné (srov. Žid 4, 12). Má v sobě schopnost zapálit srdce i dnešním křesťanům, kteří s vírou v Boží slovo čtou a meditují biblické texty.

(podle KN!)

Ježíšova posmrtná rouška – relikvie, kterou uchovávají v Oviedu

Pak za ním přišel i Šimon Petr, vešel do hrobky a viděl, že tam leží (pruhu) plátna. Rouška však, která byla na Ježíšově hlavě, neležela u těch (pruhů) plátna, ale složená zvláště na jiném místě. Potom vstoupil i ten druhý učedník, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil. Ještě totiž nerozuměli Písmu, že Ježíš musí vstát z mrtvých. (Jan 20, 6-9).

Turínské plátno je poměrně dobře známý fenomén. Řekne-li se však Oviedská rouška nebo Ježíšova posmrtná rouška, reakcí je většinou překvapení. Samotné

Písmo svaté však mluví nejen o plachtách, v nichž byl Ježíš zavínut po své smrti, ale i o šátku, který měl na hlavě a který byl svinut na jiném místě, když apoštolové vstoupili do prázdného hrobu.

Ježíše po sejmutí z kříže uložili na kámen a zabalili do plachty. Pokud byla tvář mrtvého poraněna, zakrývala se šátkem. To, co „obsahovalo“ krev odsouzence, muselo s ním zůstat v hrobě.

Je možné, aby se kus látky z Ježíšova hrobu zachoval až dodnes? Pokud ano, jaké indicie vedou k tvrzení, že jde právě o Ježíšovu posmrtnou roušku? Odpovědi na tyto otázky je třeba hledat v Oviedu. Při návštěvě tohoto španělského města však můžeme zůstat překvapeni, pokud jeho obyvatelé na otázku o oviedské roušce jen zakrouťí hlavou. Mnozí z nich totiž ani netuší, že v místní Katedrále Nejsvětějšího Spasitele se uchová vzácná relikvie, která vykazuje řadu podstatných shod s Turínským plátnem.

Jedno ze středověkých svědectví o poutnicích do Compostely hovoří o přítomnosti roušky v Oviedu: „A cestou do města Compostela se zastavovali v Oviedu, aby vzdali úctu Pánu. Neboť tam se nacházejí relikvie, které skutečně patří ke starobylé tradici, a jejich spojitost s umčením Krista se nikdy nezpochybňovala.“ Šátek nazývali Sudarium Domini nebo Ježíšův posmrtný šátek či rouška.

Z Jeruzaléma do Španělska

Podle španělského vědce Marka Guscina lze poměrně dobře vystopovat i samotnou cestu šátku do Ovieda. Významným dokumentem je souborné dílo biskupa Pelagia z Ovieda (zemřel v roce 1153). Podle něj byl rubáš v Jeruzalémě do roku 614, když město napadl král Chosroes II.

Křesťané utekli a vstoupili do Španělska. Tady zanechal biskup Pelagius v příběhu časovou mezeru a skočil hned do města Toledo, bývalé vizigótské provincie. Když Maurové v roce 711 napadli Španělsko, křesťané prchali na sever směrem k Asturii. Tehdy Oviedo ještě neexistovalo, založili ho až v roce 761. Svatý relikviář byl ukryt na hoře Monte Sacro nedaleko Ovieda. To se shoduje s historickými údaji z jiných zdrojů. Biskup Lucas de Tuy (zemřel v roce 1249) napsal, že šátek byl odnesen v roce 636 ze Seville do Toleda a v roce 711 na sever. Nejstarší text z území mimo Španělsko, týkající se

Ježišova posmrtného šátku, pochází ze severofrancouzského města Valenciennes. Tento dokument je dokonce starší než text biskupa Pelagia. Udává však stejnou historickou trasu: Jeruzalém, Cartagena, Sevilla, Toledo a pak na sever. Do Ovieda se šátek dostal v roce 1075 jako *Sudarium Domini*.

Odborný a vědecký výzkum

Relikvii Oviedského šátku zkoumalo během dvanácti let přes 40 odborníků z různých oblastí. Výzkum koordinovalo Španělské sindonologické centrum. Analyzovali ji stejnými vědeckými metodami, jaké se používají v kriminalistice. Celkem bylo ze šátku analyzováno 3600 skvrn. Lze zde rozlišit dva druhy krve. Jedna z nich z těla vytékala, dokud byl člověk naživu; jiné skvrny netvořila čistá krev, ale směs. Vědci zjistili, že je to směs krve a séra z plicního výronu, který nastal v důsledku plicního edému, tedy nahromadění tělových tekutin. Skvrny, které se nacházejí na části šátku zakrývající zátylek, mají jiné charakteristiky. Tam byly rány, kde se krev srážela – to znamená, že krev vytékala, když člověk ještě žil, a proto mohou odpovídat ranám od trnové koruny. Počítačový program obrazové analýzy ukázal, že větší fleky na plátně odpovídají krvi vytékající z úst a stékající po bradě. Vědci určili dokonce metriku a rozměr lebky, které patřily osobě kavkazského typu. V krevních skvrnách Oviedského šátku se podařilo dokázat přítomnost hemoglobinu. Šlo o skupinu lidské krve, která je ve Španělsku a západní Evropě vzácná – AB. Přesně jako na Turínském plátně. Tento typ je ovšem běžný zejména v semitské populaci.

Látka obsahuje kromě krve i zbytky aloe a myrhy. Pochází tedy ze židovského pohřbu. Podle tradice – a můžeme si to přečíst i v Písmu svatém – Nikodém přinesl sto liber myrhy a aloe, aby nabalzamoval Pánovo tělo. Myrha a aloe jsou ingredience, které používali bohatí Židé před uložením mrtvého těla do hrobu. Museli tak učinit co nejdříve poté, co člověk zemřel, aby se tělo nezačalo v místním teplém a vlhkém podnebí rozkládat. V Oviedském šátku se našel i pyl. Odborníci z něho identifikovali druhy rostlin, které se vyskytují jen v okolí Jeruzaléma, zejména u Mrtvého moře. Další pylová zrníčka pocházejí z oblasti

severní Afriky a Španělska. To by potvrdzovalo předpokládanou cestu šátku z Jeruzaléma na Pyrenejský poloostrov.

Shody s Turínským plátnem

Důležitou otázkou pro vědce byla otázka shody Oviedského šátku a Turínského plátna. Profesor Alan D. Whanger ze Spojených států amerických našel přes 50 shod po trnech na zátylku. Shodují se ve tvaru a úhlu každé skvrny s jedním či dvěma stupni rozdílu. Zajímavou shodu vykazují i krevní skvrny na jiných místech. Tam, kde na Turínském plátně chybí, nacházejí se na šátku a naopak. Jsou tedy komplementární. Podle odborníků obě plátna musela zakrývat tu samou mrtvolu. Podle nich při porovnávání Oviedského šátku a Turínského plátna vykazují důkazy více vlastností, které svědčí „pro“, že zakrývaly Kristovo tělo, než „proti“.

Úcta a logický úsudek

Když položili vědci Marku Guscinovi otázku, zda si myslí, že věda dokázala, že v obou plátnech bylo zavinuté tělo Ježíše Krista, odpověděl velmi strážlivě: „Dá se říct – vědecky, historicky – že šlo o tělo Ježíše Krista? Odpověď bude znít ne. Nemůžeme to tvrdit, protože nemáme vědecký důkaz, že šlo o Ježíše Krista, nemáme nic, co by to potvrdilo. Nemáme krevní vzorky ani vzorky DNA, které bychom mohli na plátnech porovnat. Co můžeme potvrdit, je, že muž, který byl zakryt touto látkou, trpěl přesně tak, jak je to zachyceno v Písmu svatém. Víme, že obě látky pokrývaly tělo ukřižovaného muže, který měl trnovou korunu, a trny ho zranily na hlavě. Jediný známý případ takového mučení podstoupil Ježíš Kristus. Logicky tedy lze usuzovat, že obě plátna kdysi zakrývala mrtvé tělo Ježíše Nazaretského.“

Církev se ani v případě Turínského plátna a ani v případě Oviedského šátku nevyjádřila o autenticitě. Ani tak s velkou pravděpodobností nikdy neudělá. Na druhé straně však obě uchovává s velkou úctou, která jim náleží.

(podle KN)

Udělejte vše, co vám řekne

Církev i svět procházejí jednou z největších krizí, jaké kdy zažili ve svých dějinách. Média dennodenně přinášejí smutné zprávy, ať už z dění ve světě, ale i v Církvi samotné. Hluboce se nás tyto zprávy dotýkají a zasahují i naši víru. Bylo by však velkou chybou, kdybychom se dostali pro tyto zprávy do jakéhosi stavu duchovní letargie.

Každý rok přicházejí do Trnavy tisíce poutníků z celého Slovenska, desetitisíce věřících se s námi spojují prostřednictvím rozhlasu a televize, abychom se společně devět dní modlili a uctívali naši nebeskou Matku a připomněli si zázračná díla, která skrze ni vykonal.

Matčina slova

Trnavskou nověnu každoročně provázejí mnohé zkoušky, nepochopitelné potíže, po kterých pak následují mnohé zázraky, zejména duchovního charakteru. Mnozí po desítkách let najdou právě během těchto dnů znovu smíření se s Bohem, řešení různých rodinných či jiných obtíží. Jsou to dny, kdy se děti shromažďují kolem své Matky, aby tak velebily nebeského Otce. V této době máme jaksí více na mysli slova Marie, která řekla učedníkům v Káně Galilejské: „Udělejte všechno, co vám řekne!“ (Jan 2, 5). Událost během svatby v Káně je „první ze znamení“ (Jan 2,11); prvním Ježíšovým zázrakem, kterým veřejně zjevil svou slávu a vzbudil víru u svých učedníků. Najednou došlo víno a Maria, Ježíšova Matka, to oznámila svému Synu. On jí odpověděl, že ještě nepřišla jeho hodina. Potom však, na Mariinu prosbu, rozkázal naplnit vodou šest velkých nádob, proměnil vodu ve víno, ve vynikající víno, mnohem chutnější než předešlé. Tímto znamením se Ježíš zjevil jako mesiášský Ženich, který přišel se svým lidem uzavřít novou a věčnou smlouvu, podle předpovědi proroků: „Jako se raduje z nevěsty ženich, tak se tvůj Bůh zaraduje z tebe.“ (Iz 62,5). Víno je symbolem této radosti z lásky, naznačuje však i krev, kterou Ježíš nakonec prolil, aby zpečetil svou svatební smlouvu s lidstvem.

Jednota Církve je v Ježíšově srdci

Církev je Kristova nevěsta, kterou on sám svou milostí činí svatou a krásnou. Přesto však tato nevěsta vytvořená z obyčejných lidí neustále potřebuje očišťování. Jedním z nejtěžších úderů, které znetvořují tvář Církve, jsou snahy

proti její viditelné jednotě, zvláště historická rozdělení, která od sebe oddělila křesťany. Mnohokrát jsme konfrontováni se situací, že když pastýři Církve ohlašují pravdu evangelia v duchu Tradice, jsou označováni za ty, kteří tuto jednotu narušují. Avšak to, co

rozděluje, je nazýván samotným Ježíšem Kristem jako „otec lži“ (Jan 8, 44). Tedy co rozděluje, je lež, a ne pravda. Církev se nebojí pravdy, pouze lži, protože není historické, vědecké, politické či filozofické pravdy, kterou by bylo možné postavit proti Církvi, proti Církvi lze postavit pouze lež, nikdy pravdu, protože v Kristu a pouze v něm každá pravda nachází své naplnění. Kardinál Robert Sarah ve své mimořádně hluboké knize s názvem *Pane, zůstaň s námi*, sdílí podobnou zkušenost. „Lidé se mě často ptají, co mají dělat. Když hrozí rozdělení, je třeba posílit jednotu. Ta nemá nic společného s korporátním duchem, jaký funguje ve světě.“

Jednota Církve pramení v Ježíšově srdci. Nevzdalujme se mu, zůstaňme u něho a v něm. Srdce, které otevřelo kopí, abychom v něm mohli najít útočiště, bude naším domovem. Jednota Církve spočívá na čtyřech pilířích. Modlitba, katolická nauka, láska ke Skále a vzájemná bratrská láska se musí stát prioritami pro naši duši a veškeré naše jednání.“

Člověk naslouchající Bohu

Svatý Benedikt nás ve své reguli vybízí k naslouchání. „Naslouchej, synu, přikázáním mistra, nakloň ucho svého srdce, ochotně přijmi napomenutí laskavého otce a uváděj je odhodlaně do života“ (Řeholní pravidla sv. Benedikta, Prolog). Klíčovými slovy jsou „naslouchej“ a „nakloň ucho“. Požadavek naslouchání je základním postojem člověka před Bohem. Vyjadřuje fakt, že primárně jednajícím je Bůh, protože pokud mu naslouchám, podřizují se jeho Slovu. Právě toto chce přiblížit výraz „nakloň ucho svého srdce“. Bohu nelze naslouchat jinak. Kdo takto naslouchá Pánu, vyjadřuje „milování Pána Boha

celým svým srdcem, z celé své duše, ze všech svých sil a z celé své mysli“. Až z poslušného naslouchání totiž vyrůstá schopnost dělat správná rozhodnutí, která se Bohu líbí a jsou v souladu s jeho vůlí. Takové naslouchání plodí bázeň před Bohem, která je podle svatého Benedikta vlastně prvním stupněm pokory. Pokoru lze nazvat i „pravdou o sobě“. Kdo totiž naslouchá Božímu slovu, ten si uvědomí, že nejde o to, abychom si v Církvi vzájemně oponovali osobními argumenty, ale chápeme, že všichni čelíme tváří v tvář Slovu, které se stalo tělem. Vedoucí osobou v tomto naslouchání je Boží slovo a posvátná Tradice. Podíváme-li se na samotného Pána Ježíše, vidíme, že v konkrétních momentech mluví autorita, jeho slovo má váhu a nebojí se polemiky.

Emeritní papež Benedikt XVI. napsal: „Bůh mluví a vychází člověku vstříc, aby se mu v dialogu dal poznat.“ A dále: „Dialog však zahrnuje primát Božího slova,

kterým se Bůh obrací na člověka.“ Fulton Sheen se vyjádřil: „Tam, kde se ztratí víra, zůstane už jen politika“ (Fulton Sheen o kněžství). Nemusíme být naivní, jako křesťané máme představu o politice. Máme ji, ale ta je sekundární, vyvěrá ze Zjevení. Naše politika je podřízena Božímu zjevení. Soudobou krizí je to, že se děje úplný opak: víra je

poplatná určité politice, katolickou víru dělám poplatnou mým vlastním zájmům, které nemají oporu ani v Písmu svatém, ani v posvátné Tradici. Sám kardinál Gerhard Ludwig Müller to komentuje následovně: „To, co dnes dominuje v Církvi, je spíše politika než víra. Tedy místo naslouchání Božímu zjevení osobní představy a cíle. Víme, ba musíme tomuto čelit a nezakrývat si tvář, ačkoli jde o velmi bolestný stav. Musíme pojmenovat s velkou citlivostí, ale otevřeně a rázně tuto ‚herezi‘, neboť nejde o jiné.“ Proč? „Žene nás Kristova láska!“ Naslouchání Pánu nás zavazuje. „Snažím se teď, abych si získal přízeň u lidí? Anebo u Boha? Což se ucházím o to, abych byl pěkný u lidí? Kdybych ještě i teď chtěl být pěkný u lidí, nebyl bych Kristovým služebníkem“ píše svatý Pavel v Listě Galat’anům (1,10).

Porozumět slovům

Pán nás volá k věrnosti v těchto časech, k věrnému naslouchání toho, co říká ve svém Zjevení: v Písmu a Tradici. Všichni jsme povoláni k tomu, abychom

zápasili. Nikdo si nemůže hrát na hrdinu, který všechno zvládá a má odpovědi na nepoložené otázky. Naším úkolem je obnovit naslouchání, dát první Boží příkázání na jeho první místo.

Když mladík zastavil, ještě za noci, před dveřmi domu, které měly jen jedno křídlo a byly tak úzké, že mohlo tou štěrbinou proklouznout jen tělo blažené, rozhodl se čekat. Za ranního vánku zaklepal na dveře a zevnitř se ozval hlas:

„Kdo je tam?“ Odpověděl: „To jsem já. Jsem tady!“

Nastalo velké ticho. Ustal šum stromů ve větru, první nota ptačího zpěvu zůstala viset ve větvích. Hlas zevnitř neodpověděl, dveře se neotevřely. Mladý muž se zahalil do modlitebného šálu. Bez reptání či povzdechu si lehl ke dveřím. Zůstal tak ležet, hlavu měl zahalenou do modlitební šály, celý den a noc. V jeho srdci dozrávala zkušenost, která od Láskou vyvolených žádá, aby dříve než před ní předstoupí, zemřeli sami sobě. Den trval tisíc let, uběhlo tisíc let jako včerejší den, jako hodina nočního bdění.

Časně ráno, prvního dne v týdnu, připravený čelit nyní tichu, vstal, zabouchal na dveře. Hlas zevnitř se zeptal:

„Kdo je za dveřmi?“ Chlapec, který se stal starcem, odpověděl: „To jsi ty! Kdo jsi?“ Dveře se konečně otevřely.

Přání

Na závěr bychom mohli vyjádřit pro nás jako přání slova Svatého Otce Františka: „‘Udělejte vše, co vám řekne‘ (Jan 2,5). I dnes nám všem Panna Maria říká: ‚Udělejte vše, co vám řekne.‘ Tato slova jsou vzácným dědičným odkazem, který nám Panna Maria zanechala. Chtěl bych zdůraznit zkušenost, kterou

mnozí z nás už v životě určitě měli. Když se nacházíme v obtížné situaci; přijdou problémy, které neumíme vyřešit; když mnohokrát zakoušíme úzkost, strach a chybí nám radost, běžme za Matkou a řekněme jí: ‚Nemáme víno. Víno došlo: Podívej, v jakém jsem stavu, podívej na mé srdce, podívej se na mou duši.‘ Řekněme to Matce. A ona půjde za Ježíšem, aby mu řekla: ‚Podívej na tohoto, pohléd-

ni na tu: Nemá víno.' Potom se vrátí k nám a řekne: ‚Udělejte všechno, co vám řekne.‘ (Anděl Páně, 20. ledna 2019).“

Ať je i pro nás nejen tato velikonoční doba dobou růstu v bližším a ve věrnějším vztahu k našemu Pánu, Ježíši Kristu.

(podle KN!)

Bolesti Církve by měly být i našimi bolestmi

Jedním ze způsobů, jakými nám Bůh dává znát svou vůli, jsou i „znamení doby“. Je Církev u nás – a my, její členové, jsme schopni a ochotni je vnímat?

Patronkou Slovenska je Sedmibolestná Panna Maria. Z čeho vyplývaly její bolesti? Z toho, že byla matkou, milující svého božského Syna. Osvojovala si však

i jeho zachraňující lásku vůči lidstvu – a tak trpěla i – kvůli nám. U Sedmibolestné tedy nebyla nejdůležitější skutečností bolest, ale láska. Tato láska ji vedla i k přijetí bolesti a k jejímu snášení. Bolesti, které snášela, prožívala s láskou k Synu i s láskou k nám. Prožívala je s pevnou důvěrou v Boží všemohoucí lásku, s pevnou nadějí, že tyto bolesti jsou úseky cesty, kterou ji vede Bůh a která je cestou uskutečňování jeho plánu lásky vůči lidstvu i vůči ní. Ne bolest byla cílem, ona byla průvodním jevem procesu překonávání zla dobrem, nenávisti láskou, smrti životem,

vstupu Boha do světa lidí, jejichž svědomí byla zdeformována odvratem od Boha.

Po mnoha utrpeních nastupuje v životě Panny Marie radost z Ježíšova vzkříšení, radost ze začátku nového lidstva, které se otvíralo daru Božího Ducha, a konečně definitivní radost z jejího oslavení v nebi, ve věčné účasti na životě trojjediného Boha.

Tento úvod jsem považoval za nutné předeslat následujícím úvahám o bolestech Církve, chceme-li je správně vidět a správně chápat a prožívat.

Neustálý zápas

V Panně Marii má Církev svůj vzor a ona je nejdokonalejším členem Církve. I Církev je matkou. Je povolána přinášet do tohoto světa téhož Ježíše Krista, jeho slovo, jeho život. Má sloužit jeho poslání v současném světě a pro plný život lidí. I Církev však toto poslání uskutečňuje v reálných podmínkách světa, poznamenaného přítomností a působením zla a lidí, kteří s ním v různé míře spolupracují. Z toho se nutně rodí konflikt, při kterém každá strana používá své prostředky.

Církev, chce-li zůstat věrná Kristu, má k dispozici zbraně pravdy, lásky, odpuštění a pokoje. Dábel a jím ovlivnění lidé se nezastavují před lží, nenávisí, násilím a agresí všeho druhu. Je jen pochopitelné, že Církev se v takovém zápase stává obětí, je různým způsobem ničena – a důsledkem je bolest.

Tento zápas se netýká jen Církve jako viditelné instituce; probíhá také v srdci a ve svědomí každého člověka, každého křesťana. Církev trpí i ve svých konkrétních členech, pokud se tito snaží o věrné následování Krista v konkrétních okolnostech svého života.

Když se z tohoto hlediska podíváme na život Církve u nás, zdá se, jako bychom prožívali období klidu, bez zvláštních utrpení a starostí. Po období komunistického pronásledování, kdy

mnoho lidí trpělo za víru a ve kterém mnoho členů Církve do-
svědčilo věrnost Kristu i mučed-
nictvím, žijeme v době respekto-
vání náboženské svobody. Neset-
káme se s výraznějšími křivdami
z důvodu víry. Papež František
nedávno řekl, že největší hodno-

totou křesťana není mučednictví, ale láska. Když tedy s díkem přijímáme období náboženské svobody, je třeba se nám zeptat, jak je to s naší láskou – vůči Bohu i vůči lidem.

Představme si matku, která by se radovala z toho, že její synové nejsou vystaveni křivdám, nemusí klást životy ve válce – a nevšimala by si, že její děti mají špatnou životosprávu, holdují alkoholu či drogám, nestarají se o plnění

svých povinností v životě a ve společnosti. Kdo viděl matku takových dětí, tuší, co za bolest prožívá.

Něco podobného se týká i Církve u nás. Díky Bohu i u nás je mnoho krásného a povzbudivého. Třeba, abychom si toho všímali, měli z toho radost a děkovali za to Bohu. Naše dnešní téma je o bolestech.

Pasivita

Jednu z bolestí Církve u nás bychom mohli nazvat pasivitou. Zdá se, že nás nic neohrožuje, že vše v životě Církve jde v zaběhaných kolejích a nám stačí jen udržovat zažitý řád bohoslužeb, poutí a jiných slavností. Druhý vatikánský koncil poukázal na to, že jeden ze způsobů, jakými nám Bůh dává znát svou vůli, jsou i „znamení dob“. Je Církev u nás, jsme my, její členové, schopni a ochotni vnímat znamení naší doby? Zamýšlíme se nad tím, co nám skrze ně Bůh říká a k čemu nás jimi vyzývá? Co děláme, abychom na tyto výzvy reagovali? Zdá se, že na tento druh Božího oslovení jsme poměrně málo citliví.

Individualismus

Další bolestí je oslabování spojení s Církví a rostoucí individualismus. Nové okolnosti umožňují, aby si lidé hledali lepší pracovní a životní podmínky, a to

nejen doma, ale i v zahraničí. Prioritou mnoha se stává uplatnění se na trhu práce, vydělávání peněz, zajišťování si stále lepších materiálních podmínek. Tomu podřizují všechno včetně křesťanského života. V nejlepším případě se tito lidé účastní mše svaté v neděle a ve svátky. Mnozí však zanechávají i tuto praxi, tento minimální kontakt se společenstvím Církve. Mají ještě jaké–také vě-

domí toho, že jsou pokřtěni, že jsou katolíci, ale praktické postoje a způsob života už nemají téměř nic společného s křesťanstvím.

Ztráta duchovní imunity

Velkou bolestí je také ztráta duchovní imunity. Jak trpí matka, jejíž dítě ztratilo imunitu a každou chvíli se stává obětí rozličných nemocí! V duchovní oblasti záleží na nás, zda budeme sledovat nějaký pořad v televizi, poslouchat něco v rozhlase, věnovat pozornost a čas nějakému tématu na internetu, v novinách nebo v reklamě.

Pravda je však taková, že nás katolíků a křesťanů je v tomto státě většina. Pokud bychom byli ochotni odmítnout programy neslučitelné s křesťanskou vírou a morálkou, už dávno by musely zaniknout. Pokud se jim nadále daří a rozmáhají se, to dokazuje, že je svým zájmem a financemi podporují právě katolíci a křesťané vůbec. Pochopitelně, takovou nekritickou pozorností si chtě nechtě osvojujeme i obsah těchto programů. Stáváme se duchovně nemocnými a jsme také „bacilonosiči“ ve vztahu k našim dětem a k prostředí.

Deficit radosti a hrdosti z víry.

Známe Ježíšova slova: „Kdo se bude stydět za mě a za má slova před tímto cizoložným a hříšným pokolením, za toho se bude stydět i Syn člověka, když přijde ve slávě svého Otce se svatými anděly“ (Mk 8,38). Mnozí věřící lidé doslova skrývají to, že jsou křesťany, ve společnosti se nedokážeme projevit jako věřící – ať už modlitbou před jídlem, svým postojem v nějaké záležitosti nebo přijímáním svátostí. Za tím vším je obvyčejně slabé poznání víry, chabá představa o Kristu a o jeho významu. Chybí život modlitby, čtení a poslouchání evangelia a hlavně osobní zkušenosti s uskutečňováním víry v praktickém životě.

Osamělost a opuštěnost

Opuštění a osamělí lidé. Matka je srdcem rodiny a žije pro společenství rodiny. Církev je povolána shromažďovat lidi do Boží rodiny. Jako pokřtění jsme Kristovým tělem a máme žít ve společenství a ve vzájemné službě lásky. Jaká je však často skutečnost? Osamělé děti, osamělí staří a nemocní lidé a mnozí další. Kolik utrpení vyplývá ze samoty a opuštěnosti! Existuje mnoho důvodů, pro které nemáme na ty druhé čas. Je však ještě více důvodů k tomu, abychom cílevědomě vytvářeli vztahy na základě víry. Abychom spolu komunikovali, navzájem si sloužili a pomáhali si, abychom měli společné radosti a bolesti, naděje a starosti. O prvních křesťanech platila slova: „Množství věřících mělo jedno srdce a jednu duši... vždyť mezi nimi nebylo nuzného“ (Sk 4,32.34). Jde nejen o materiální nouzi, ale i o nedostatek lidského kontaktu, porozumění, blízkosti a různé pomoci.

Nedostatek obětavosti a nezištnosti

Panna Maria trpěla pod křížem spolu se svým Synem. On se tehdy obětoval nebeskému Otci za naši záchranu a ona se s ním ztotožnila. Navzdory bolesti souhlasila s jeho obětí, s plněním vůle nebeského Otce.

Církev je zde proto, aby v konkrétním čase zpřítomňovala Ježíšovu záchrannou obět' a prostřednictvím svých členů uskutečňovala nezištnou a životodárnou lásku.

Mnohé členy Církve u nás pohltily starosti o přežití, ale i duch kapitalismu, který se řídí zásadou „něco za něco“ - motivem děláni něčeho může být jen zisk. Pokud se podle toho začnou řídit i křesťané, dochází k vychladnutí lásky. Motivem přestává být věčná odměna, ztrácíme schopnost nezištně se obětovat pro dobro druhého. Zaniká opravdový život.

Mít jako prioritu věrnost Božím přikázáním a zásadám evangelia, bez ohledu na to, zda to je pro nás lehké nebo těžké, příjemné nebo nepříjemné, zda z toho máme materiální prospěch nebo škodu – to vyžaduje sjednocení se s Ukřižovaným. K tomu je nezbytný duch oběti a nezištnosti, jehož odůvodněním je víra a naděje ve věčnou Boží odměnu.

Pokud nám toto chybí, stáváme se nepřáteli Kristova kříže a způsobujeme bolest Matce Bolestné i matce Církve. Praktickým ovocem deficitu tohoto postoje obětavosti a nezištnosti jsou pohromy jako soužití bez manželství, potraty, nemravnost, rozvody a neplatná manželství, ale i rozličné formy sociální nespravedlnosti a donebevolající křivdy.

Slzy lítosti

Ještě jednou připomínám, že život Církve u nás není v žádném případě jen tak smutný a negativní. Bohu díky za to. Mým úkolem však bylo napsat něco

o současných bolestech Církve u nás. Toto je několik podob těch našich bolestí. Je jich však bohužel jistě mnohem víc.

Protože jsme živou součástí Církve, její bolesti by měly být i našimi. Jejich vnímání by nás mělo vést k tomu, co bolest obvykle způsobuje:

k slzám; hlavně k slzám lítosti. Opravdová lítost by se měla projevovat v našem obrácení a pokání, v hledání, jak pomoci k potřebné změně i druhým,

a v každém případě k pevné důvěře ve všemohoucí Boží lásku. Bůh nám může pomoci překonat naše bídy a vzbudit v nás oživující působení svého Ducha.

Kéž nám Sedmibolestná Matka pomáhá odstraňovat tyto i ostatní příčiny bolesti Církve, abychom s Boží pomocí překonávali všechny neduhy a aby z našich životů i společenství stále více vyzařovala radost z přítomnosti a působení vzkříšeného Pána. Abychom mohli i u nás oprávněně zpívat – nejen na Velikonoce v kostele - „Raduj se, Církvi Kristova!“

Následujme naši Matku Pannu Marii. Jděte v její společnosti s radostí po rovných i nerovných cestách, kterými nás vede náš Spasitel.

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ

(podle KN)

Lectio divina – biblická optimalizace našeho života

Boží slovo je „dopis“ lásky Boha k nám. Pokud na jeho slovo odpovídáme v modlitbě, navigujeme-li svůj život k plnění jeho vůle a těsnější následování Pána, tento radostný dialog ze zbožného duchovního čtení (lat. *lectio divina*) nás posvěcuje, prohlubuje naši víru, přetváří náš život a utváří zóny biblické kultury ve společnosti.

Pravidelné čtení Písma a rozjímavá modlitba nad ním se staly v první polovině 2. tisíciletí výsadou vzdělaných mnichů a jeptišek v kláštorech. Nejstarší záznam

o *lectio divina* máme od Guida II., pátého priora kartuziánů († 1188). Když jednou meditoval nad Ježíšovou výzvou: „Proste a dostanete! Hleďte a najdete! Klepte a otevřou vám!“ (Mt 7,7), dostal zvláštní osvětlení a impuls, který shrnul následovně: hleďte prostřednictvím čtení Božího slova (čtení latinsky *lectio*, čti lekci), najdete prostřednictvím rozjímání či meditace (*meditatio*), kleptejte

modlitbou (*oratio*) a otevřou vám prostřednictvím nazírání či kontemplanace (*contemplatio*).

Otec Guido v podstatě zformoval čtyři základní stupně *lectio divina*, skrze které přichází dar Ducha, abychom svou víru a život či svou modlitbu a činnost lépe sjednotili.

Čtyři stupně předchází ztišení v modlitbě k Duchu Svatému (tzv. *statio*). *Lectio* zakončí impuls na činnost (*actio*).

Na význam *lectio divina* jako účinného duchovního prostředku pro 3. tisíciletí upozorňují poslední papeži: sv. Jan Pavel II. vřele doporučoval *lectio divina* v apoštolském listu o primátu svatosti a modlitby *Novo millennio ineunte* (Na začátku nového tisíciletí), bod 39; Benedikt XVI. na ni upozornil v exhortaci *Verbum Domini* (Slovo Páně), body 86-87; naposledy ji dal do pozornosti zejména kazatelům Božího slova při přípravě homilií, „které nedají lidem usnout“; papež František v exhortaci *Evangelii gaudium* (Radost evangelia), body 152-153.

O co jde v krocích *lectio divina*?

1. *Lectio divina* se po vzývání Božího Ducha začíná čtením (lat. *lectio*) biblického textu, který vyvolává otázku o autentickém poznání jeho obsahu: O čem mluví biblický text a jak to podává? Bez tohoto momentu hrozí totiž nebezpečí, že se text stane záminkou, aby se čtenář nikdy nevymanil ze svých vlastních myšlenek a chápal text příliš individualisticky.

2. Následuje meditace (*meditatio*), ve které si čtenář klade otázku: Co říká biblický text mně? Zde se každý osobně, ale i jako součást společenství má dát oslovit Božím slovem a vystavit jeho otázkám; nejde totiž jen o slova vyslovená v minulosti; znějí i v přítomnosti.

3. Potom přichází na řadu chvíle modlitby (*oratio*), která předpokládá otázku: Co odpovíme Pánu na jeho slovo? Modlitba jako žádost, prosba, díky a vzdávání chvály je první způsob proměny Božím slovem.

4. *Lectio divina* ukončí kontemplanace (*contemplatio*), při které si osvojujeme Boží moudrost přes optiku Božího slova a jeho hodnocení skutečnosti. Ptáme se: Jakou změnu myšlení, srdce a života od nás Pán žádá? Cíl *lectio divina* se

totiž nenaplní, dokud nepřejde do naší činnosti, ve které se i my stáváme darem pro druhé.

Pro uskutečnění *lectio divina* je vhodné najít na biblický text tiché místo a čas, ideální doba je od půl hodiny do hodiny.

Čtyři předpoklady pro zdárné duchovní čtení

Užitek z *lectio divina* se dostaví, když věříme, že Písmo je inspirováno Božím Duchem, který věrně a bez omylu poskytuje pravdu potřebnou pro naši víru a spásu. Bible není vědeckou příručkou ani precizní učebnicí dějin, ale na dějinách založeno živé svědectví víry v Boha.

Druhý předpoklad představuje jednota mezi Starým a Novým zákonem. Stejný Bůh je autorem obou částí Bible – Starého i Nového zákona. Méně dokonalé, přechodné či „temné“ věci Starého zákona osvětlí Ježíšova nauka a jeho jednání.

Třetím předpokladem je společenství s Církví. Písmo máme díky Církvi a její tradici. Obrazně řečeno: Písmo nespadlo hotové z nebe. Pán nám ho dal skrze svatopisce a věřící společenství mužů a žen určilo, které spisy jsou Bohem inspirovány a pro víru závazné.

Úsilí o obrácení je čtvrtým předpokladem *lectio divina*. Písmo nás totiž zkoumá. (Pokud někdo čte Písmo a přitom nechce zpochybnit své pomýlené jednání a vzdát se domnělých jistot a egoismu, Písmo zůstává zapečetěnou knihou. V míře, v jaké se čtenář skloní před Božím slovem, se Boží slovo skloní před ním. Církevní otcové říkali, že Boží slovo je natolik svobodné, že se stane dítětem pro děti, mladým člověkem pro mladé, dospělým pro dospělé. Boží slovo jakoby respektovalo náš růst a dává nám světlo v míře, jakou jsme ochotni jej přijmout. Má v sobě život jako zrno rozsévače. Kdo ho poslouchá, zakusí, co říká; kdo ho odmítá, připraví se o to, co přislubuje.)

Klíčovým prvkem pro *lectio* je dar Ducha Svatého, kterého získáme v modlitbě, pokud jsme ve shodě s jinými. Duch, který inspiroval Písmo, nás přivede k plnější pravdě.

Skupinové *lectio divina*

Lectio divina není jen individuální věc, dá se dělat i ve skupince. Nabízíme dva způsoby:

1. Po úvodní modlitbě následuje *lectio* (čtení a rozbor úryvku) skupiny ve společné místnosti, *meditatio* a *oratio* si dělají účastníci osobně v tichu kaple,

kde je text velkým písmem na tabuli, resp. promítán na plátně, nebo každý má svůj exemplář Písma. Skupiny se nakonec opět setkají ve společné místnosti,

aby se podělily o duchovní plody získané ze svých úvah; duchovní čtení se zakončí modlitbou.

2. Jiný způsob *lectio divina*: skupinu 4 – 8 lidí vede osoba, která koordinuje průběh a usnadňuje komunikaci členů. Boží slovo se čte třikrát; po každém čtení vždy následuje ticho; pak mají účastníci příležitost podělit se o ovoce svých úvah. První čtení (text se ve skutečnosti přečte dvakrát) umožňuje každému pozorně naslouchat textu. Když si v něm člověk najde slovo nebo větu, co se dotýká jeho srdce, v tichosti si ho/ji klidně recituje a v tichu nad ním/ní uvažuje; pak každý řekne, které slovo nebo věta se ho dotkly.

Druhé čtení (pokud poprvé četl muž, podruhé čte žena a opačně) má za cíl „poslouchat“ nebo „vidět“ Pána v textu. Každý uvažuje nad slovem či větou, které se ho dotkly, a ptá se, čeho se to týká v konkrétním životě. Potom se každý z přítomných podělí s ostatními o to, co „slyšel“ nebo „viděl“ skrze Boží slovo.

Třetí, poslední čtení má za cíl zakusit Pána, který „povolává“ k jednání a bytí. Přítomní se ptají sami sebe, co je Pán volá konat nebo jakými se mají stát. Po chvilce ticha se všichni podělí o podněty naposledy. Setkání zakončí modlitba každého účastníka duchovního čtení za souseda po pravici v naznačeném duchu.

Lectio divina – uzdravení slepce od narození (Jan 9)

Říká se: lepší příklad jako výklad. Nabízíme proto předlohu k *lectio divina* na text 9. Kapitoly evangelia podle Jana.

1. Při pozorném čtení dlouhé 9. kapitoly (41 veršů) v prvním kroku *lectio* - který může zabrat asi 40% času (12 min. z půlhodiny) - si všimáme, co říká text a jak to podává. Pozorujeme postavy na scéně, zejména Ježíše, který záhadně vstoupí do děje na začátku a pak až na konci, přičemž se pokaždé

zajímá o slepce. Všimějme si učedníků, sousedů slepce, jeho rodičů, ale zejména slepce samotného ve sporu s farizeji. Ptejme se, kde, kdy a jak dělá Ježíš zázrak. Pomůže nám to chápat širší souvislosti a význam zázraku, který se stal na svátek Stánků v Jeruzalémském chrámu a jeho okolí. Ježíš použil bláto, podobně jako Bůh při formování prvního člověka z prachu, čímž se zázrak jeví jako stvořitelské dílo („Od věků nebylo slyšet, že by byl někdo otevřel oči slepému od narození“ – Jn 9,32). Potom slepce poslal k Siloe, což bylo *mikve* (místo pro rituální očišťování vodou), podobně jako rybník Betsata u Ovčí brány (srov. Jn 5).

Všimněme si téma příběhu: téma slepoty a hříchu se prolíná s darem vidění a víry. Ježíšův zázrak dává zrak slepci, ale paradoxně utvrzuje slepotu farizeů. Slepota slepce není důsledkem hříchu, ale podnětem k Božím skutkům. Jádro hříchu farizeů Ježíš dešifruje slovy: „Kdybyste byli slepí, neměli byste hřích. Vy však říkáte: 'Vidíme.' Proto váš hřích trvá“ (Jan 9,41). Hřích farizeů spočívá v odmítnutí Ježíše a víry v něj. Naproti tomu slepcevu víru v Ježíše dar zrak prohlubuje. Rétoricky to vyjadřuje gradací titulů a pojmenování Ježíše: Ježíš je pro slepce nejprve člověk (v. 11), potom prorok (v. 17), Mesiáš (v. 22), ale také Syn člověka (v. 35) a nakonec Pán (v. 38), před kterým poklekne. Se zrakem dostal i dar víry.

2. Ve druhém kroku *lectio divina* se v *meditatio* - v rozjímání - se ptáme, co text říká nám. Rozjímání může zabrat asi 35 procent času (10 min. z půlhodiny). Skrze událost zázraku a spor kolem něho se naplňuje Izaiášovo proroctví: „Tehdy se otevrou oči slepých“ (Iz 35,5); jeho lamentace nad národem: „dívejte se vytrvale, ale nepoznávejte!“ a nevlídný odkaz: „...zalep mu oči, ať očima nevidí...“ (Iz 6,9.10).

I Ježíšovo jednání má dvojí účinek – tehdy i dnes. Paradoxně je lepší být slepý a uvěřit, než si jen namlouvat, že vidíme, přestože zůstáváme necitliví k Ježíši a druhým kolem nás. Ježíš nám pomáhá procitnout, dává plnost světla. Zázrak uzdravení ze slepoty rodí víru, je to skutečné osvícení; tak církevní otcové nazývali křest. Můžeme směle povědět, že i my jsme byli obmyti v očistných vodách Siloe; ve křtu nám Syn, poslaný od Otce, umožnil vidět, kým je ve skutečnosti pro nás. Jsme jeho, jsme Kristovi, jsme křesťané. Ale v našem životě zavazí hřích, který nás zaslepuje. Tento jed narušuje nás i náš vztah ke Kristu. Křestní událost a její obnovování skrze pokání nám pomáhají vzdát se jedu a slepoty, a tak lépe vidět sebe a Ježíše. Paradoxně se tak právě náš stav hříchu stává prostorem pro Boží skutky a jeho milosrdenství. „Bůh se nikdy neunaví

odpouštěním; to se spíše my unavíme prosením o jeho milosrdenství“ (papež František). Skrze slzy pokání a v zakoušeném milosrdenství opět jasněji uvidíme – ale jen pokud opětovně přiznáváme, že nevidíme ještě jasně. Iniciativně zjišťujme, kde jsou naše slepé body a zóny Zbytečně „nediagnostikujme“ jako učedníci, kteří řešili původ slepoty u slepce, či jako namyšlení farizeové, kteří měli odpověď na všechno a slepce obvinili, že se celý narodil v hříších, a přitom svou slepotu a omezenost nezpozorovali. Také si uvědomme, že „zavírat oči před bližním nás dělá slepými i vůči Bohu“ (Benedikt XVI.).

3. V části *oratio* – modlitba – odpovězme Ježíši osobně, nejlépe slovy příběhu (3 min.). Zkusme Ježíše chápat – řečeno slovy evangelisty – jako „Bohem

poslané světlo světa“, které odstraňuje naši duchovní slepotu, podobně jako odstranil slepotu Šavla: když ho velké světlo tak osvítilo, že neviděl, až ve společenství církve u bratrů v Damašku mu spadly z očí jakoby šupiny a dal se pokřtít. Můžeme se modlit například těmito slovy: Pane Ježíši, ty jsi od Otce poslané světlo světa, dej, abych tě svým

životě viděl stále jasněji, abych tě vroucněji miloval a těsněji následoval a abych přinášel tvé světlo. Nebo si můžeme osvojit slova slepého Bartimeje: „Pane, dej, abych viděl“ (srov. Mk 10,51).

4. V *contemplatio* (5 min. z půlhodiny) necháme doznívat setkání s Božím slovem, které nám doslova přineslo světlo a podnítilo v lásce k Ježíši, který kráčí vedle nás a projevuje svůj zájem o nás. Ježíš mě zkoumá a ví o mně všechno, vnímá mé myšlenky a všechny mé cesty jsou mu známy. Obklopuje mě zepředu i zezadu a klade na mě svou ruku (srov. Ž139,2.3.5).

Actio může spočívat v častější modlitbě a vystavení některé slepé zóny Ježíši a jeho stvořitelské léčivé síle.

(podle KN)

Panna Maria dodržela slovo

Všichni kráčíme k věčnosti. Každá cesta má svůj konec. Máme zahánět myšlenku na smrt jako nepohodlnou a strašnou? Ne, raději na ni myslíme brzy. Lepší je postarat se o to, aby náš den smrti byl jasný a radostný jako první den skutečného života, jako počátek plného a věčného štěstí.

Tři Zdrávasy jsou velkým prostředkem, jak toho dosáhnout. To nám potvrzují fakta.

Jeden misionář vypráví:

Jednoho dne mě upozornili, že je vážně nemocný jistý člověk. Byl to mírný a klidný člověk, ale nežil náboženským životem. Byl jsem ho několikrát navštívit a vždy mě dobře přijal. Jeho nemoc však pokračovala a srdce stále více sláblo. Rozhodl jsem se, že si s ním promluvím o zpovědi. Od svatby totiž u svaté zpovědi nebyl. Na můj návrh však ztuhl, úsměv mu zmizel z tváře, ba zmizela i jeho obvyklá zdvořilost. Řekl mi: „Přicházíte mě navštívit jako přítel, to je v pořádku. Ale teď chcete znásilnit mé svědomí. Odejděte a už sem víc nechoďte. Já se nikdy nevyzpovídám!“

Musel jsem odejít. Ale dříve, než jsem odešel, přistoupil jsem k němu, klekl jsem si k lůžku a co nejmírněji jsem ho požádal: „Pokud se nechcete zpovídat, dovolte mi alespoň, abych se zde u vás pomodlil třikrát Zdrávas, Maria“.

„Jen se pomodlete,“ odpověděl mi. „Ostatně tři Zdrávasy, to je jediná modlitba, která mi zůstává. Když před pěti lety umírala moje manželka, požádala mě, abych se jí modlil za ni. Slíbil jsem jí to a vždy jsem to věrně plnil. Ale více ode mě nežádejte.“

Pomodlili jsme se spolu třikrát tuto krásnou modlitbu a pak jsem se chystal k odchodu... Tady mě však chytil za ruku, aby mě zadržel a se slzami v očích mě požádal: „Otče, vyzpovídejte mě!“

Druhý den přijal svaté přijímání a s velkou horlivostí při důkuvzdávání tiše zesnul.

(podle Tri anjelské pozdravenia)

Naše dítě je plaché a trémista – jak to překonat

Dítěti, které je nesmělé či ustrašené, je třeba projevit lásku bez podmínek. Dát mu najevo, že i neúspěch patří k životu a nelámat nad ním hůl, že je trémista, který to nepřekoná. Radost z víry vždy přináší vnitřní svobodu.

*Vážená redakce,
nejstarší z našich dětí, 7letá dcera, je strašpytel. Projevovalo se to už v mateřské škole zejména před vystoupením a v současnosti i ve škole. Učivo zvládá dobře, před třídou má však trému číst i odpovídat nahlas. Nejráději má své dvě kamarádky, u kterých je uvolněná, pokud by se však v její blízkosti objevil někdo jiný, raději se stáhne. Poradte nám, jak překonat plachost a trému našeho dítěte. Děkuji.*

Daniela

Milá Danielo,

příčiny trémy vaší dcery mohou být různé a nejde házet všechny děti do jednoho pytle. Není tréma jako tréma a není strašpytel jako strašpytel. Způsobit to mohou určité vrozené povahové rysy, temperament, styl výchovy v rodině či dosavadní zážitky a zkušenosti. Vliv může mít i nižší sebevědomí či sebejistota dítěte, ale i jeho postavení mezi sourozenci. Prvorozené děti jsou často podobné, jak to popisujete u vaší dcery – chytré, snaživé, zodpovědné, obvykle se bojí udělat jakoukoli chybu – a s tím souvisí jejich strach ze selhání, obava z nepřijetí vrstevníky, perfekcionismus.

A tedy i tréma a plachost. Z vašeho stručného dopisu se nedá přesně určit, co je příčinou plachosti dítěte a jak mu pomoci. Doporučuji proto udělat alespoň několik kroků nebo zaujmout pozitivní postoj.

- ♥ Lásky bez podmínek. Tréma často souvisí s tendencí k perfekcionismu, se snahou po dokonanosti, s pocitem, že pokud neodvedu perfektní výkon, nestojím za nic. Takové dítě jako by se cítilo hodnotné a milováníhodné pouze tehdy, když je skvělé, obdivované, když ho přijímají a kladně hodnotí všichni vrstevníci, učitelé ve škole a podobně.

Proto u tohoto dítěte je třeba posilovat jeho pocit vlastní hodnoty a jistotu, že je důležité a milované takové, jaké je. A svět se nezhroutí, když domů donese horší známku; že ho máma bude mít stejně ráda, i když se mu něco nepovede. I kdyby se s ním někdo nechtěl kamarádit, neznamená to, že ono samo o sobě je špatné.

- ♥ Neúspěch patří k životu. Plaché či ustrašené dítě potřebuje získat více zkušeností a přesvědčení, že i když něco pokazí či udělá chybu, ve vztazích a v životě se nic nemění. Takže rodiče a učitelé by měli ve výchově spíše polevit z nároků, nechat dítě volně se projevit, „vyjancit“ se, podporovat každý projev jeho vlastní vůle (přirozeně, v rámci pravidel používaných ve škole a rodině).
- ♥ Soudržnost je více než úspěch. Tento typ dětí není třeba příliš chválit za výkon, za dokonalost, ale více zdůrazňovat sounáležitost, například: raduji se s tebou, mám tě ráda a podobně.
- ♥ ‚Nálepky‘ prohlubují komplexy. Dítě nelze onálepkovat, že je „takové“ a „onaké“. Neříkejte dcerce, že je trémistka, ani o tom tak před ní nemluvte s druhými lidmi. Dítě velmi snadno přijme jakoukoli nálepkou a pak se podle toho chová.
- ♥ Radost z víry. Všichni jsme milované Boží děti, takoví, jací jsme, každý se svými dary i s nedokonalostmi. A takovou nepodmíněnou lásku bychom měli předávat i svým dětem. Pokud uvěří, že jsou milovány i se svou občasnou neposlušností a nedokonalostmi, mohou svobodněji rozvíjet své dary. A lásku, kterou dostali především v rodině, budou ochotně šířit dál.

(podle KN)

Žpěv lidí v kostele, sborový i sólový zpěv, vystoupení

Varhaník v kostele vede věřící k aktivní účasti na společném zpěvu. Hudebně, harmonicky a spektrálně doplňuje zpěv lidu. Pro tento cíl využívá frázování, agogiku, tempo a dynamiku. Sborový i sólový zpěv je třeba do liturgie vhodně zařadit.

Vážená redakce,

někteří varhaníci mešní písně hrají a zpívají v rychlejším tempu, než je zpěv věřících. Je to slyšet i během rozhlasového přenosu mše svaté, kde se dá rozpoznat, jak věřící „nestíhají“ tempo varhaníka. Varhaníci jakoby zapomínali, že společný zpěv lidu nemůže dosáhnout charakteru sólového zpěvu. Pokud lidé svým zpěvem varhaníka pouze dohánějí, působí to rušivě. Co byste v tomto případě doporučovali? Mohli byste se také vyjádřit ke kritériím sborového a sólového zpěvu v kostele, jakož i k mládežnickým vystoupením?

Angela

Milá Angelo,

prvořadým úkolem varhaníka je doprovázet společný zpěv lidu, a ne ho drezurovat. Podle Všeobecných směrnic Římského misálu má varhaník rovněž podněcovat věřící k činné účasti na společném zpěvu. Má to udělat tak, že zvukem varhan nabádá ke zpěvu a usnadňuje účast lidu na zpěvu (srov. *Musicam sacram*, čl. 19). Dále varhanním zvukem spojuje hlasy mnoha jednotlivců do jednolitého celku, aby se prohloubil vztah společenství, a ne aby se rozbíjela jednota zpěvu Božího lidu. Hudebně, tedy harmonicky, kontrapunkticky a spektrálně má doplňovat zpěv lidí, aby přispěl k větší bohatosti a umělecké účinnosti. K zajištění tohoto cíle má varhaník k dispozici tyto prostředky: frázování, agogiku, tempo a dynamiku.

1. Frázování vzniká rozdělením písně na části. V písních Kancionálu jednu frázi tvoří většinou čtyři takty. Jde o hudebně-myšlenkový celek, který mají věřící v modlitebních knížkách naznačený pomlčkami. Varhaník by měl pomlčky respektovat. Frázi lze dále rozdělit na dvě a více částí (nadechnutí). Při takovém způsobu frázování je nádech (mezidech) po prvním taktu kratší než po druhém. Nadechnutí je třeba volit tak, aby nebyl narušen celek textu a melodie. Slabiky slov neakcentujeme, ale je plynule spojujeme.

2. Agogika je elastické měnění tempa ve frázi při zachování rytmu. Komponenty agogiky jsou zpomalování či zrychlování. Agogika je tedy interpretace vnitřního projevu Božího lidu, která se nedá notově zapsat, ale varhaník by ji měl ve společném zpěvu slyšet a respektovat.

3. Tempo hry na varhanech je třeba přizpůsobit charakteristice písní (jiné tempo má postní a jiná vánoční píseň) a složení Božího lidu (jiné tempo si zvolíme pro mládež a jiné pro starší generaci). Varhaník s kantorem (zpěvákem) má nejen předehrát a začít zpěv lidu, ale i zaposlouchat se do tohoto zpěvu a citlivě ho vést.

4. Dynamiku, neboli hlasitost a barvu varhan, má varhaník přizpůsobit síle zpěvu lidu a akustice kostela. Zvuk varhan nesmí přehlušovat hlasy lidu tak, že by text zůstal nesrozumitelný (srov. *Musicam sacram*, čl. 64.) Nerespektováním těchto skutečností by hra na varhanech v kostele byla jen strohým plněním notového zápisu, bez hudebního a interpretačního přednesu, která sice zní přesně, ale chladně a monotónně. Hudebně, ani duchovně neoslovuje.

Sborový zpěv by měl zaznít zejména při slavnostních mších svatých (pouť, Vánoce, Velikonoce a podobně). Má však používat sakrální (ne profánní) hudební díla. Tyto sborové skladby je třeba vhodně vybrat, do liturgie správně zařadit a ve sboru nacvičit a přednést. Zpěv lidu ze mše svaté však nelze zcela vyloučit.

Sólový zpěv během mše svaté je možný, ale jen v částech, kde si lze v liturgii poslechnout „meditaci“ jedné osoby (například zpěv žalmu a podobně). Nedoporučuje se to používat v těch částech liturgie, kde mají zpívat všichni členové společenství (Svatý, svatý; Otče náš).

Mládežnická vystoupení jsou vhodná mimo liturgii, ne během ní. Během mše svaté, která je věnována dětem a mládeži, lze zpívat i tzv. mládežnické, ale vždy liturgické skladby. Z pastoračního hlediska je třeba dbát, aby se děti a mládež na „svou“ mši svatou připravovaly a učily se, jak být na liturgii aktivní. V takovém duchu a postoji budou moci totiž prožívat slavení Eucharistie i ve své dospělosti.

(podle KN)

Zadáno pro ženy

Když v utrpení tvá víra kolísá...

Svatá Anežka Římská

Jedna z našich nejúžasnějších a nejmladších světic, svatá Anežka, žila v Římě v letech 292 – 305 a byla umučena za vlády císaře Diokleciána. Její svátek slavíme 21. ledna a je patronkou snoubenců, panen, čistoty a obětí znásilnění.

Žalm, ve kterém se mluví o „tmavé údolí“ nebo podle některých překladů o „údolí stínů smrti“, je nám dobře znám. V životě procházíme obdobími, kdy přesně víme, co měl žalmista těmito slovy na mysli, zejména čelíme-li krizi, která se týká našich milovaných dětí. Když se ocitneme v „tmavém údolí“, můžeme ztrácet víru. Když se tak stane, přicházíme i o sílu a klid. Údolí, které bylo dříve plné stínů, nakonec zcela zahálí tma.

Když prožíváme ty nejtěžší chvíle v životě a cítíme, že naše víra kolísá, když s vírou ztrácíme i sílu a klid, vzpomeňme si na svatou Anežku.

Jako třináctiletá odmítla uctívat římské bůžky a okamžitě ji za to odsoudili k smrti. Je zaznamenáno, že Anežka stála tvář v tvář smrti výjimečně klidně a do poslední chvíle neprojevila žádný strach či obavy. Zdrojem jejího klidu byla víra. Věděla, že ji čeká nebe, a že se proto nemá čeho bát.

Anežčin vnitřní klid pramenící z pevné víry by nám měl připomínat, že stejným klidem můžeme být obdařeny i my, a to i v těch nejtěžších chvílích.

Hospodin je můj pastýř, ...

I kdybych šel temnotou rokle, nezaleknu se zla, vždyť ty jsi se mnou.

Ž 23,1.4

*Svatá Anežko,
tvé klidné vystupování ve chvíli mučednické smrti bylo
vnějším znamením tvé silné víry.
Prosím, oroduj za mě,
aby mě víra naplňovala odvahou a pokojem,
když kráčím tmavými údolím ve svém životě*

Jak pokazit dítě deseti tahy

Dost bylo moudrých rad, jak z dítěte vychovat úžasného člověka. Přijměte nyní rady, jak dítě pokazit. Inspiraci bereme ze stejnojmenné knihy Antonia Mazziho.

Pokud je chcete vychovat špatně, dělejte toto:

Zapomeňte na dobré způsoby

Sebevražda a bezohlednost, to jsou dva vnější břehy, které ohraničují dramata mládeže poslední doby.

Chtěl bych se pozastavit u jednoho z těchto dvou břehů, u těžkého a neomluvitelného grobianství, jakého se dopouštějí dětské bandy.

Nechci přeceňovat fakta a určitě nechci dávat přehnané nálepky dětem, které si hrají na padouchy. Už jsem to napsal. Raději se vrátím k utkvělé myšlence, která mě už déle znepokojuje, a to k příliš zanedbané postavě moderního otce.

Již delší dobu dospělí a zejména muži nevědomě prokazují odzbrojující dávku nevychovanosti.

Porušují a ignorují nejjednodušší a nezákladnější pravidla občanského soužití. Parkují v druhém pruhu; přecházejí na červenou; nešetří nadávkami a neslušnými posunků; adresují nemilosrdné výrazy přátelům i nepřátelům; venčí psy – pány, kteří špiní na stezky; z auta vyhazují plechovky a odpadky; zuřivě blikají dálkovými světly a vytrubují; vůbec nedodržují předepsanou vzdálenost mezi vozidly; zapalují si cigaretu ve třídě nebo na místech, kde je to zakázáno; bezohledně odpovídají těm, co se pokoušejí upozornit je na dodržování pravidel; dávají nohy na stůl; systematicky zesměšňují policisty a utahují si z nich; jezdí na Kawasaki 1000 na plný plyn a co nejhlučněji.

Je to jen začátek seznamu a z výchovných důvodů jsem se pozastavil pouze u vnějších přestupků, které se běžně považují za lehké. Ale lehké vůbec nejsou, protože v dětech vzbuzují „pachatelskou“ mentalitu, která v budoucnu zahrne celou paletu jejich činností.

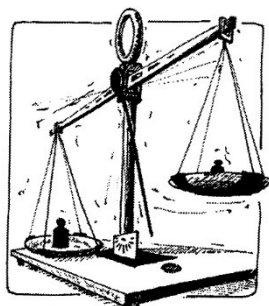
Tady vidím příčinu špatného chování mnoha adolescentů, i těch, kteří pocházejí z „dobrých“ rodin.

Velmi si přeji, aby se otcové zamysleli nad těmito „banalitami“. Začněme se změnou zde, než zavoláme policii a nastolíme sankce.

Zlatá pravidla pro výchovu kriminálního

1. Už od malička dávat dítěti vše, co chce. Vyrostе tak v přesvědčení, že svět mu dluží vše potřebné pro život.
2. S úsměvem se bavit nad tím, když opakuje neslušná slova, která se naučilo. Tak zjistí, že je velmi vtipné, a zvýší dávku.
3. Neposkytnout mu žádnou duchovní a náboženskou výchovu, alespoň dokud nedoroste a nerozhodne se samo od sebe. S touto logikou bychom ho neměli učit ani rodný jazyk - když bude velké, možná se rozhodne pro papuánštinu.
4. Vychalovat ho v přítomnosti přátel a známých. Tak se přesvědčí, že je inteligentnější než jeho vrstevníci.

5. Vyhybat se slovu „špatně“, mohlo by v dítěti způsobit „pocit viny“. Když bude velké a spravedlivě potrestáno za své chyby, bude si myslet, že společnost je proti němu a že ho pronásleduje.
6. Uklidit vše, co nechá za sebou v nepořádku: boty, knihy, šaty. Udělat za něj všechno. Tak si zvykne shazovat na druhé vlastní potíže.
7. Nechat ho číst, sledovat a poslouchat vše, po čem touží. Podávat mu pozlacené šálky a nestarat se o to, jaký je v nich nápoj.
8. Často se hádat v jeho přítomnosti. I ono se tak bude chovat ve své budoucí rodině.
9. Dát mu tolik peněz, kolik si řekne.
10. Vždy vyhovět každému jeho vrtochu v pití, jídlení, zábavě...
11. Stále ho obraňovat před učiteli, sousedy, policisty... A říkat, že všichni jsou proti němu zaujatí.
12. Když bude dítě velké a bude se skutečně špatně chovat, budete se hájit takto: „S ním jsme si opravdu nikdy nevěděli rady.“

8. Bůh má jméno

Jeden notář vystavil svatě Terezii z Avily listiny ke koupi pozemku pro klášter. Když byl hotov, Terezie se ho zeptala: „Co jsem vám dlužná?“ Stručně a jasně řekl: „Polibek.“ Svatá řeholnice notáře bleskově políbila. Potom se smíchem řekla: „Tak levně jsem ještě nikdy při žádném obchodu s notářem nepochodila.“

Přátelé, ten, kdo žije s Bohem v srdci, s jeho jménem na rtech, je svatý. Hřích je mimo něj. Vidí život čistě a z nadhledu. Jiné jistě překvapuje svatostí svých činů.

Jméno Pána

Mojžíš byl setkáním s Bohem v „hořícím keři“ nesmírně ohromený. Ale i tak věděl, jak je důležité přinést svým soukmenovcům jméno Boha, který s ním mluvil. A Pán mu ho prozradil.

„**Já jsem, který jsem**“ (YHWH - Jahve). Toto Boží jméno je tajemné...

„**Já jsem**“ - vystihuje, že je tady, že je stále přítomen u svého lidu.

„**Který jsem**“ - vyjadřuje nekonečné převyšování všeho, jeho vznešenost, věčnost.

On je Pán

On má moc. On vládne. On je pořád. On je. (srov. Ex 3,15) I ti nejchytřejší filozofové, kteří se dopracovali k nezbytnosti existence prvotního bytí, (čili Pána) řekli, že jeho podstatou je **duchovní bytí**. On je... Písmo svaté nám to zjevuje takto: „Já jsem, který jsem.“

Bůh má Syna

Jmenuje se Ježíš Kristus. Vyšel od Boha (Jan 13,3). Sestoupil z nebe (Jan 3,13). Je Bůh a člověk zároveň. Jeho matka je Panna Maria. Byl předpovězen proroky od dávných dob.

Ježíš v hebrejštině znamená: „**Bůh spasí**.“ Toto jméno vyjadřuje jeho totožnost i poslání. (**Je Bůh a spasí**.) Není pod nebem jiného jména daného lidem, ve kterém bychom měli být spaseni. (srov. KKC 430.)

Kristus pochází z řeckého překladu hebrejského slova „**Mesiáš**“, což znamená „**pomazaný**“.

Mesiáš – Pomazaný

V Izraeli byli v Božím jménu pomazáni ti, kdo byli Bohu zasvěceni k poslání, které jim dal. Byli to králové, kněží, někdy i proroci. A mezi ně měl (podle mnoha proroctví) patřit zejména **Mesiáš**. Jeho měl Bůh poslat, aby definitivně nastolil své království. Mesiáše měl pomazat Pánův Duch na krále, kněze, ale i proroka. **Všechno se naplnilo.**

Boží Syn

Bůh Otec označuje Ježíše za „**svého milovaného Syna**“ ve dvou slavnostních chvílích: Při Kristově křtu (kdy byl i slavnostně

pomazán Duchem Svatým k poslání vykoupit lidstvo z hříchů) a při proměnění před umučením. (srov. Mt 3,17; 17,5)

Pán

Knihy Starého zákona se přeložily do řečtiny a nevýslovné jméno YHWH, (pod kterým se Bůh zjevil Mojžíšovi) se přeložilo výrazem **Kyrios (Pán)**. To se nejčastěji používalo k označení Boha Izraele. V Novém zákoně se používá tento titul i **pro Ježíše**.

Apoštol Tomáš takto zvolal, když potkal Ježíše po zmrtvýchvstání: „**Pán můj a Bůh můj.**“ (srov. KKC 446-455) Byla to pravda. Bůh Otec odevzdal veškerou vládu Synovi.

Duch Svatý

Je jedna z osob **Nejsvětější Trojice**, je jedné podstaty s Otcem i Synem. Působí od začátku až do završení naší spásy.

Je skrytý, tajemný, ale podle toho, jak působí při naší spáse, můžeme říci, že nás nesmírně miluje. **On v nás vzbuzuje víru v pravého Boha, v Ježíše Krista.** A pokračuje v jeho poslání dodnes.

Kde ho můžeme poznat?

V Písmech, která inspiroval, v Tradici, jejíž stále aktuálními svědky jsou církevní otcové, v učitelském úřadě, v modlitbě, v charismatech, kterými se buduje Církev, v životě křesťanů, ve svědectví svatých.

Jméno Duch Svatý

Výrazem „**Duch**“ se překládá hebrejské slovo **Rúach**, což znamená dech, vzduch, vítr.

Výrazy **Duch a Svatý** jsou Boží atributy společné všem třem božským osobám.

Ale spojením těchto slov označuje Písmo nevýslovnou osobu Ducha Svatého. **Je Dechem Boha, Božím Duchem.**

Parakletos

Je řecké slovo, které znamená „**ten, který je přivolán**“. Překlad do latiny zní: **ad-vocatus (při-volaný)**. Běžně se však překládá jako „**Těšitel**“, nebo „**Zastánce**“. (srov. KKC 691-693)

Největší tajemství Boha

Starý zákon ohlašoval Otce jasně, Syna méně jasně.

Nový zákon nám však jasně ukazuje Syna, zatímco Ducha naznačil ještě „někdo nejasně“. **Nyní** však sám Duch přebývá s námi a dává se nám znát jasněji. (srov. KKC 683-684.)

Jedná se o pedagogiku Boží shovívavosti

Pán zvolil takový postup proto, že by nám to bylo všechno na začátku lidských dějin obtížné pochopit. A proto teprve tehdy, když lidé uznali božství Otce, přichází jeho Syn. Když lidé uznali božství Syna, přichází Duch Svatý.

Pro naši lidskou slabost se nám tak postupně zjevuje největší tajemství Boha – **Nejsvětější Trojice**.

„Nevezmeš jméno Pána, svého Boha, nadarmo!“

(Ex 20,7; Dt 5,11)

Příkázání říká, jaký má být můj život s Bohem:

„Máme se mít rádi a můžeme se navzájem oslovovat jménem. Představ si: „Bůh chce, abychom si tykali! Ale ne uráželi!“

A pamatujte, že „Co na srdci, to na jazyku.“ Pokud je v srdci tichá, „intimní“ láska k Bohu, i na **rtech** bude jeho jméno zaznívat s láskou.“

Jméno reprezentuje osobu

Bůh je Svatý, Tajemný, Všemohoucí... Proto jeho jméno mám vyslovovat s úctou, láskou, důvěrně, a ne jako frázi. Nesmím zneužívat a urážet Boží jméno, neboť tím urážím jeho samého – jeho čest.

A co tvé jméno?

Tvé jméno je velmi důležité. Jsi člověk, jsi křesťan, jsi Boží dítě. Nebo jsi lump, neuctivý, darebák?

Každý z nás by měl budovat pověst o sobě na tom podstatném – **na dobrotě srdce**. Ona má dát hodnotu naší osobě, a to nám dělá pravé jméno.

Být učený nebo moudrý?

Setkali se jednou dvě věřící a povídali si o svých kněžích:

„Náš pan farář je velmi učený. Umí hodiny mluvit o Pánu Bohu.“

„Náš nás zase učí, jak milovat Pána Boha.“

Co k tomu dodat? Ten druhý věděl i dělal víc. Vcházel do kontaktu s Pánem a vynášel bohatství mezi lidi.

Pokud vás je víc, tak si **napište na čisté lístky heslo**, citát, větu, která vás nejvíce charakterizuje. Nepodepsané lístky vložte do čepice nebo krabice. Potom je jeden vytahuje a čte. Přítomní postupně určují, koho citát reprezentuje a proč. V závěru „kola“ se ten, komu patřilo heslo, přizná. **Kdo uhodl, kdo se za heslem skrývá, přičte si bod.**

Nakonec se blíže vysvětlí citáty. Debata může pokračovat otázkami:

Jak by ses ty chtěl jmenovat?

Co se skrývá za tvým jménem?

Do kterého kolena znáš svůj rodokmen?

Kdo z tvých předků měl vynikající vlastnosti?

Jakou vlastností chceš ty ozdobit své jméno?

Co víš o vlastnostech svého patrona?

Nezapomeň na **přírodu**, ve které žiješ. Znáš názvy údolí, kopců, řek, které jsou ve tvém „katastru“? Jistě se dozvíš o nich neobvyklé a napínavé příběhy. A když podíváš na oblohu. **Kolik hvězd – tolik příběhů.** Má všechno u vás jméno? Patří se, patří... **Neboť odedávna říkali naši předkové: „Co má jméno, neumírá.“**

Slyšel jsi to?

Donesrt udělal výzkum, jaký postoj k Bohu mělo asi 300 nejznámějších světových vědců. Výsledek byl velmi překvapující. U 38 vědců se postoj nedokázal zjistit, asi 20 jich bylo indiferentních nebo nevěřících a 242 vědců v Boha věřilo. Uznali, že Bůh má jméno nejslavnější.

Neuměl jim přijít na jméno

Rodiče vdávají dceru a otec se ujme slova: „Dnes se loučíme nejen s naší Evičkou, ale z našeho domu odchází i Michael Jackson, Bee Gees, Madonna a mnozí další a další, známí i neznámí...“

Životní moudrost

Přestože kolem nás mají mnozí slavná jména, my nosíme největší možný titul na této zemi: „**Křesťan**.“ Neudělejte mu ostudu.

Clive Staples Lewis: Poutník fantazie

Kdo by neznal nejznámější díla spisovatele C. S. Lewise Rady zkušeného d'ábla a Kroniky Narnie. Zřejmě však mnoho lidí neví, že se zpočátku věnoval výlučně poezii, ani to, že jeho sourozenecké vazby byly poznamenány nadáním i alkoholismem Clivova bratra. Zveme vás na cestu Poutníka zemí fantazie, jak jej označuje jedna ze životopisných knih.

Clive Staples Lewis se narodil v roce 1898 v Belfastu právnímu poradci a dceři duchovního. Od počátku měl problém se jménem, které mu vybrali rodiče. Změnil si ho na Jack. Tak ho po celý život oslovovali přátelé i známí. Rok 1908 byl jedním z nejtragičtějších v jeho životě. Ztratil dědečka, mámu i oblíbeného strýce. Z tohoto citového šoku se jako desetiletý jen těžko dostával. Navázal se na svého staršího bratra Warnieho. Vyprávěli si příběhy plné fantastických výjevů. Po první světové válce, na kterou musel narukovat, získal na Oxfordu nejvyšší titul z řecké a latinské literatury, filozofie a starověké historie a také z anglického jazyka.

„Náhrada“ za syna

K jeho cestě od náboženství „strachu“ k úplnému ateismu přispěla i první světová válka. Byl přesvědčen, že pokud i Bůh existuje, je velmi daleko, protože ponechal svět v rukou d'ábla. V lidské rovině mu byla záchranou Janie Moorová, matka jeho přítele, který padl na frontě. Jack se pro ni stal „náhradou“ za syna. „Všechnu lásku, kterou potřebuji, dostávám od paní Moorové,“ napsal v roce 1919.

Oxford a otevřený ateismus

Život studenta na Oxfordu byl pro něj vším. Cítil se šťastný a naplněný. Recenze na jeho první básnickou sbírku *Duchové v područí* byly velmi pozitivní. Jen jeho bratr Warnie považoval za bláznovství, že se Jack otevřeně přiznává k ateismu. Bylo to však více ze zistných důvodů: „Chce-li člověk v Anglii něčeho dosáhnout, musí věřit ve dvě věci – v Boha a v krále.“

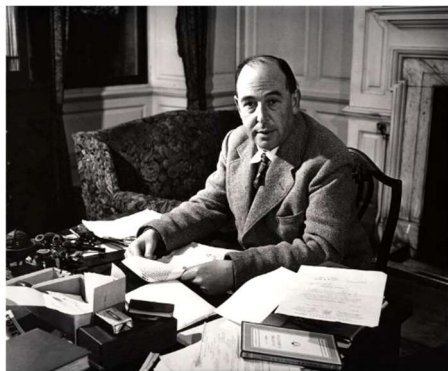
Jack se postupně začal stávat hvězdou diskusních kroužků a kloubů. Obzvlášť s velkým potěšením se účastnil diskusí s křesťansky orientovanými protivníky. Postupně však zjistil, že téměř všichni, kdo ve světě vzdělání něco znamenali, byli křesťané.

J. R. R. Tolkien

Asi největší vliv při jeho pochybnostech sehrálo přátelství s J. R. R. Tolkienem, křesťanem, který o víře nejen mluvil, ale jak se zdálo, i podle ní žil. Lewis se postupně stal jedním z největších odborníků na anglickou i klasickou literaturu. A kladl si otázku, jak je možné, že Dante, Langland, Donne či Herbert byli křesťané. Jejich literatura ho totiž nadchla. A naopak, díla těch, které označovali za největší humanisty – Shawa, Voltaira, Gibbona – byla podle jeho úsudku mělká a levná: Když dostal pozvánku do „klubu Kolbitarů“, začalo se jeho nazírání na svět zásadně měnit. S přáteli, v jejichž čele stál Tolkien, si četli ságy a jiná díla v originální islandštině. Hluboké diskuse v něm začaly nahlodávat něco velmi podstatného. Jak sám zmiňoval, všechno se odehrálo na jaře 1929. Cestoval autobusem do Oxfordu a cítil se jako by nesl velké břemeno. A pak najednou jakoby na kus ledu začalo postupně kapat něco příjemného. Kap. Kap. Kap. A – žbluňk. „Najednou jsem věřil. Absolutno, po kterém jsem tak toužil, byl Duch. Duch byl Bůh.“ Jack Lewis se stal teistou.

Vzdal se Bohu

„Vzdávám se. Připouštím, že Bůh je Bohem.“ Sám sebe později nazval nejvíce zdráhajícím se a nejsklíčenějším konvertitou v celé Anglii. Od víry v Boha se postupně dostal ke křesťanství. Evangelia četl v řečtině. V květnu 1931 se náhle obrátil jeho bratr Warnie. Neměl pro to logické vysvětlení. „Jednoduše jsem se začal modlit a stal jsem se věřícím.“ Jack však stále váhal: „Jak mi

může život a smrt někoho, kdo zemřel před 2 000 lety, pomoci žít tady a teď jinak? Kristův příklad není podstatou křesťanství. Jediným argumentem by bylo, že Beránkova krev i dnes umožňuje usmíření.“ V těchto přemýšleních mu byl po ruce Tolkien.

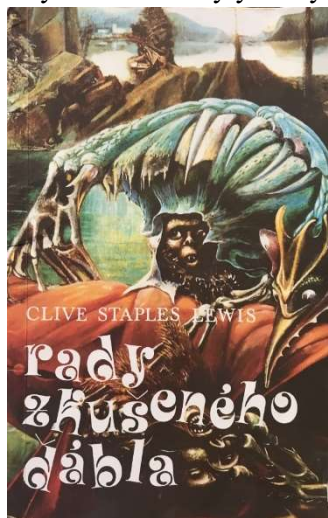
A pak to opět náhle přišlo. S bratrem se vydali na motorce na návštěvu nové ZOO Whipsnade. Jack seděl v sajdce, a když po 30 minutách vystoupil, byl z něj křesťan. Uvěřil nejen v Boha, ale přijal i Krista jako Božího Syna. „Boží milost,“ zhodnotil později.

Od poezie k próze

Lewisovi bylo 33 let. Rozhodl se, že má-li jako básník něco znamenat, musí to dokázat právě teď. A co by bylo lepším námětem než jeho vlastní obrácení? Začal ho popisovat ve verších. Čím více psal, tím si byl méně jistý, že poezie je vhodným výrazovým prostředkem, který mu umožní přetlumočit, co vnitřně zažil. Potřeboval sílu alegorie a příběh. Vzniklo autobiografické dílo Poutníkův návrat. Byla to jeho první próza, kterou napsal za dva týdny v rodném Irsku.

Apologetika

Od roku 1939 se začal systematicky věnovat i apologetice – obraně křesťanské víry. Na obzoru byly hrůzy nové války a on si dobře uvědomoval, že lidé budou

potřebovat slova naděje a sílu víry. Snažil se využít slovník, který byl běžnému člověku blízký. Takže žádná vzdělaná řeč plná frází. Svému bratru napsal: „Musím přesvědčit čtenáře, že neobhajuji křesťanství, neboť se mi líbí, ani že je prospěšné pro společnost, ale proto, že je to pravda. Opravdu se to stalo! To je ústřední motiv naší existence. Pokud to nedokážu vyjádřit v běžné řeči, znamená to, že buď nerozumím tomu, o čem píšu, nebo tomu sám nevěřím.“ Poznával, že mnohé výrazy měly u běžných lidí úplně jiný význam než u teologů.

V květnu 1941 začal pro jeden týdeník psát satirické příběhy – dopisy penzionovaného ďábla začínajícímu žákovi, který pokoušel svého prvního člověka. Jeho dopisy poučovaly, jak nastražit různé překážky a pokušení. Vzniklo 31 příběhů, které dnes známe jako jednu z nejznámějších Lewisových knih Rady zkušeného ďábla. Dílo věnoval Tolkienovi.

Jen v prvním roce vydání (1942) následovalo neuvěřitelných osm reedic. „To je hrůza,“ lamentoval Jack. „Co když dopisů od čtenářů ještě přibude? Jak budu na ně stíhat odpovědět?“ Když mu někteří kolegové na Oxfordu začali závidět obrovský úspěch a prodejnost, rozhodl se honoráře za náboženská díla věnovat výlučně charitě. „Nezdá se mi správné, abych vydělával na evangelizaci,“ napsal bratrovi.

Během druhé světové války připravoval pro rozhlasovou stanici BBC pořady o základních křesťanských otázkách. Klidným a rozvázným tónem si získal množství posluchačů, kteří ho zahrnuli dalším obrovským množstvím korespondence. Už tak dost zaneprázdněný Lewis byl z toho nešťastný. Bratr Warnie, který Jacka dokonale znal, se mu stal oporou – začal odpovídat na dopisy jeho jménem a podle jeho pokynů. Warnie však měl zásadní problém – alkoholismus. Jack musel několikrát za rok prohledat útulky, kde Warnieho našel vždy opilého na mol. V střízlivém stavu to však byl nejen dobrý bratr, ale také vzdělanec a spisovatel.

Vztah s Tolkienem ochladl

V roce 1945 mu vyšla kniha Velký rozvod, kde rozvodem byla neproniknutelná propast mezi nebem a peklem, spásou a zatracením. Lewis se v tomto období stal zároveň i jakýmsi katalyzátorem pro Tolkiena, který se pustil do psaní Nového Hobita, z něhož později vznikl Pán prstenů.

Tolkien práci několikrát přerušil – nenacházel inspiraci. Právě Jack ho povzbuzovat, aby v díle pokračoval. Byl přesvědčen, že bude patřit k nejvýznamnějším dílům 20. století. V době, kdy Lewisovi vycházel jeden úspěšný titul za druhým, ale Tolkienovi se ani po dokončení Pána prstenů dlouho nedařilo najít vydavatele, vplížil se do jejich vztahu chlad.

Vzpomínka a Narnie

Navzdory téměř úplnému pracovnímu i osobnímu vytížení se Jack pustil do díla, které se stalo jeho nejslavnějším. V roce 1948 se děti se jmény Zuzana, Lucie, Edmund a Petr staly hlavními hrdiny příběhu o zemi, do které se lze dostat přes starou skříň. Pánem země je lev Aslan. Začátkem roku 1949 příběh přečetl Tolkienovi,

kteřím jím však nebyl nadšený. Považoval ho za míchaninu různých mytologií. Vydavatel měl podobné pocity a Lewisovi navrhl, aby pro jistotu napsal i druhý a třetí díl knihy, aby mohl udělat představu, jak se to celé bude vyvíjet. Byla však za tím skepse a nedůvěra. Jack se však nevzdal a pustil se do psaní Prince Kaspiána. V roce 1950 vyšla první z Kronik Norme – Lev, šatník a čarodějnice. Úspěch na trhu byl okamžitý. Byla přesnou odpovědí na to, co děti chtěly číst. Potom každý rok před Vánoce přibyl na trh další díl. Kroniky Narnie se zastavili na čísle sedm.

Nová etapa

Po neshodách ve věci studijních plánů přešel Jack v roce 1954 z Oxfordské na konkurenční Cambridgeskou univerzitu. Zemětřesení měl však zažít i v osobním životě. Když mu poprvé napsala jeho čtenářka Joy Greshamová z Ameriky,

nevěnoval tomu velkou pozornost. Po přečtení jejího dopisu si uvědomil, že žena na druhém konci oceánu je mu čímsi velmi blízká. Vdaná spisovatelka měla dva syny, a přestože byla Židovka, jejich svět myšlení měl společné kořeny. Po setkání se Joy, která měla problémy s despotickým manželem, rozhodla přestěhovat do Anglie. Přestože si Jack nikdy

nepřipustil, že by mohlo jít v jejich vztahu o více než o vzájemné sympatie, nakonec to přerostlo do manželství. Nejprve jen civilního, aby Joy mohla i po skončení pracovního povolení zůstat v Anglii, až po církevní, když oba k sobě našli cestu jako muž a žena. Joy konvertovala na křesťanství. Před Bohem si však řekli ano v nemocnici. Do všeho totiž zasáhla bolest a rakovina. Joy podle lékařů nezbyvalo mnoho dní. Právě toto období se stalo pro Jacka velmi silným. Hodně přemýšlel o tzv. „zástupné bolesti“. Když viděl trpící manželku, po nocích prosil Boha, aby mohl její bolesti převzít on sám. Stalo se něco neslýchaného. Jack začal trpět nesnesitelnými bolestmi, zatímco Joy začala nabývat sílu. Po roce už oba vedli normální život včetně dlouhých vycházek do přírody. Splnili si dokonce velký sen – navštívili Řecko. Tři roky užívali život plnými doušky. V roce 1960 se však rakovina ozvala opět. „Bylo nám dopřáno okusit zázrak,“ napsal Jack ve vzpomínkách. „Nejsem si jistý, jestli by bylo

správné žádat o další.“ Joy podlehla rakovině 13. června 1960. Jack se s její smrtí vyrovnával velmi těžko. Aby ulevil své duši, začal si psát deník. Bylo v něm všechno – od zoufalství přes výčitky adresované Bohu až po přijetí. Nakonec se deník rozhodl vydat knižně. Udělal tak pod pseudonymem N. W. Clerk. Nazval ho Svědectví o zármutku. Na jedné straně se chtěl podělit o svou cestu tmavým vyprahlým údolím s těmi, kteří zažívají něco podobného, na druhé straně měl obavu, že tato kniha vyvolá nové šílenství v podobě tisíců dopisů. O vztahu mezi Jackem a Joy natočili v roce 1993 film Země stínů, ve kterém postavu Lewise ztvárnil herec Anthony Hopkins Jack se postaral o oba Joyiny syny, jejich otec nedokázal unést vlastní rakovinu a spáchal sebevraždu.

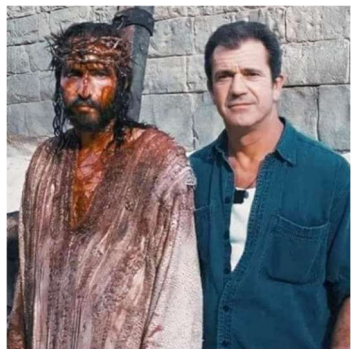
V roce 1962 Lewis napsal svou poslední knihu Průvodce modlitbou: listy Makolmovi, která se po jeho smrti stala útěchou pro jeho dlouholetého přítele Tolkiena.

Tři roky po smrti manželky přišel čas na návrat domů i pro Jacka. Clive Staples Lewis zemřel 22. listopadu 1963, týden před svými 65. narozeninami. Jeho jedinou prosbou bylo, aby ho pohřbili v Kostelu Nejsvětější Trojice v Headington Quarry v Oxfordu.

(podle KN!)

Umučení Krista

Mel Gibson varoval Jima, že ta postava bude velmi obtížná a že pokud by to přijal, mohl by být z Hollywoodu vyloučen.

Caviezel požádal o den na rozmyšlenou a jeho odpověď zněla: „Myslím, že to musím udělat, i když je to těžké. A ještě něco, moje iniciály jsou J.C. a je mi 33 let. Doteď jsem si to neuvědomil.“

Mel odpověděl upřímně: „Děšíš mě.“

Během natáčení zhubl Jim Caviezel (který hraje Ježíše) 45 liber (asi 20 kg), zasáhl ho blesk, zanechal mu 14 palcovou jizvu, vykloubené rameno a utrpěl pneumonii a podchlazení, protože byl téměř nahý několik hodin v otevřeném prostoru.

Jeho tělo bylo tak vystresované a vyčerpané z hraní role, že po natáčení musel podstoupit dvě operace srdce. Jen scéna s ukřižováním trvala 5 týdnů ze dvou měsíců natáčení.

„Nechci, aby lidé viděli mě. Chci, aby viděli jen Ježíše. Díky tomu dojde k obrácení. Téměř jako reklama se stalo mnoho zvláštních věcí. Pedro Sarubbi, který hrál Barabáše, cítil, že se na něj nedívá Caviezel, ale sám Ježíš Kristus, když hrál roli, „Jeho oči ke mně neměly žádnou nenávist ani zášť, jen milosrdenství a lásku.“

Luca Lionello, umělec, který hrál Jidáše, byl před začátkem natáčení vyhlášeným ateistou. Postupem času konvertoval, vyznal se a pokřtil své děti. I jeden z hlavních techniků, který byl muslim, konvertoval ke křesťanství.

Někteří producenti řekli, že viděli lidi oblečené v bílém, jak dávají rady, ale jakmile natáčení skončilo, už se nevrátili.

Umučení Krista je nejvíce vydělávající americký film všech dob, který vydělal 370,8 milionů dolarů! Celosvětově vydělal 611 milionů dolarů. A co je důležitější, dotkl se mnoha duší po celém světě. Mel Gibson zaplatil 30 milionů dolarů za výrobu, protože žádné studio by tento projekt nepřijalo.

Jim Caviezel hrdě hlásá svou víru v Krista uprostřed hollywoodského zla. Lidé jako on, kteří se pustí do něčeho, co se nemusí zdát jako „zábava“, ale co zprostředkovává Boží slovo a příběh jeho spásy pro lidstvo.

(podle fb Máriina légia)

Věděli jste?

Navštívili jste antikvariát či babiččinu historickou domácí knihovnu a neuměli

jste odlepit ani ne tak oči, jako nos od knihy? Vysvětlení je jednoduché. Máte specifickou „diagnózu“ – bibliosmii. Jde o potěšení z vonění starých knih. Čím déle je kniha vystavena změnám světla, vlhkosti, teploty, tím

více se začíná papír rozkládat. Postupně uvolňuje různé aromatické látky. Závísí to na technologii výroby papíru a použité barvě. Při povolování vazby tak můžete ucítit mandle, vanilku či květiny. Nemusíte mít obavy, očichávání knih není zdraví škodlivé, ale nezapomeňte na staré známé: vše s mírou. A opravdu – alergici, buďte opatrní ☺.

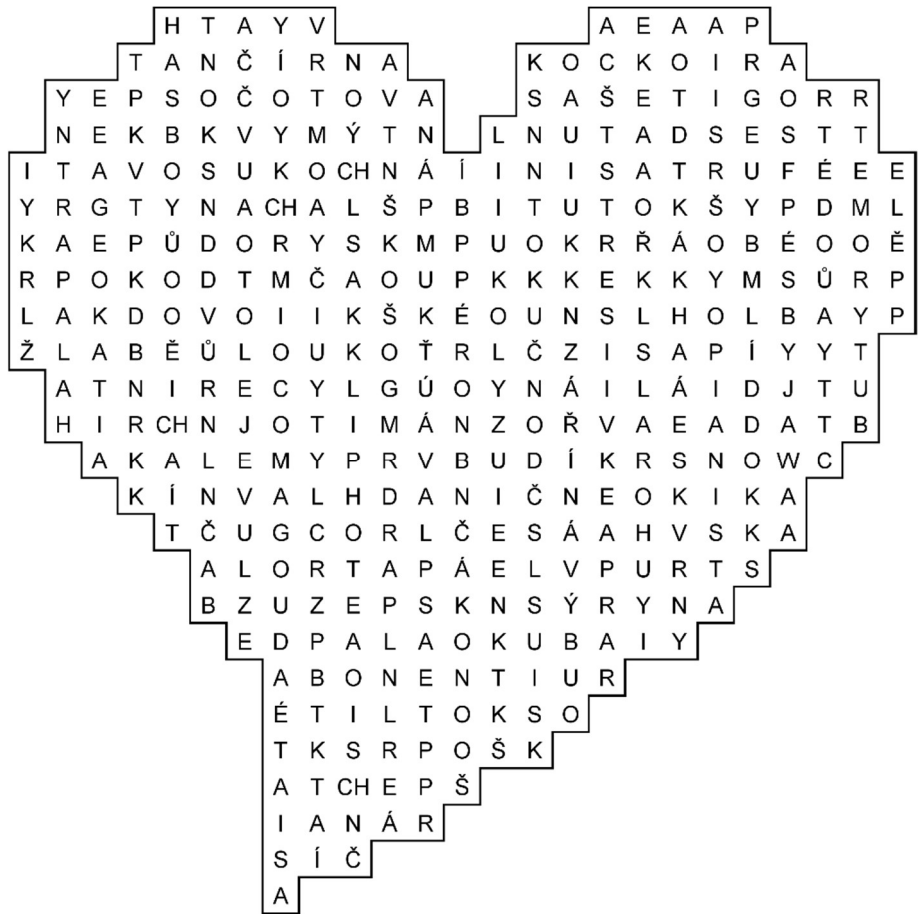
(podle KN)

* * * * *

Světiце pro tento měsíc pochází z Portugalska. Byla křesťansky vychována a své panenství se rozhodla zasvětit Bohu. Její otec však rozhodl, že bude manželkou určitého velitele římského pluku z jižní Galie, jehož tábor se nacházel na pomezí Španěl. Vypravil ji v doprovodu urozeného příbuzenstva za ženichem, kterého jí vybral.

Ona cestou prosila Boha o pomoc, aby mohla patřit jenom jemu a nemusela vstoupit do manželství. Bůh jí přislíbil vyslyšení, ale zároveň ji připravoval na mučednickou smrt. Tehdy ve Španělsku z nařízení císaře Diokleciána pronásledoval křesťany vladař Dacián. S tím úmyslem navštívil město Zaragozu, přes které v době jeho přítomnosti vedla i její cesta. Došlo k jejich setkání a ona vytýkala vladaři jeho krutost vůči křesťanům i jeho zaslepené jednání uctíváním falešných bohů.

Vladař byl překvapen její odvahou ho poučovat a jejím následným vyznáním víry. Nařídil ji zpolíčkovat a přestat vyznávat svou víru. Ona však před ním velebila toho, kterému se zaslíbila. Dacián ji zato dal přivázat ke koni a vláčet městem. Ona se nadále radovala, že může trpět pro toho, komu se zaslíbila. Následovalo přivázání ke sloupu, rozdírání jejího těla železnými hřebeny a bičování. Vladař ji pak dal zavřít do temného vězení s nadějí, že v něm záhy zemře, ale očekávání se nenaplněovalo. Kruté bolesti přemáhala jen její touha po trvalém spojení s Kristem. Marná snaha vyhnat jí ho z hlavy vedla vladaře k tomu, že nařídil vrazit jí do čela velký dlouhý hřeb a prorazit jím její hlavu. Tak dosáhla mučednické koruny.

abonenti; ADAT; akinakes; akta; arpa; Asiaté; beat; budík; butyrometr; Caen; cedry; coma; dialekt; dvůr; edém; ekonomik; euro; evulze; furt; glycerin; gouda; halapartny; holba; horal; chrlič; Igor; inkubátory; Jawa; katakomby; kati; klip; koala; kombinace; kopáč; korintka; kousati; kraksna; křen; kuloár; kumpán; lemy; Lenka; letora; liány; loukoť; lsti; lvíče; nadhlavník; Nisa; obsah; ocko; oddíl; oděr; odkal; okáč; okop; okusovati; olej; otep; otov; oznámit; pard; parte; patrola; péro; pianista; propstka; průsmyk; půdorys; pulčík; rána; reálno; rváč; sémě; shyb; skon; skot; skvrny; slípka; splav; Srpoš; stres; strup; sýry; škot; šlacha; špech; šupinuška; tančírna; tapety; trachta; tyly; týmy; ubývání; úrok; ušák; utopení; vičko; vsyp; září; Zounar; žlab

PO STOPÁCH
LÁSKY

OTČE NÁŠ

Jednou, když se Ježíš na kterémisi místě modlil, požádal ho jeden z jeho učedníků: „Pane, nauč nás modlit se.“ (Lk 11, 1) A Ježíš je naučil modlitbu, která začíná slovy Otče náš.

Někdy se nám zdá obtížné modlit se. Proto i my poprosme:

Pane, nauč nás modlit se.

- **Otče náš** - Bůh je otcem nás všech. Nejen těch, kteří jsou mi milí. Je otcem každého člověka. Boha bolí, když jeho děti dělají špatné věci - tak, jak trápí rodiče, když jejich děti něco vyvedou.
Proto Bůh - Otec chce, abychom nikomu nepřáli a nedělali zle, ale abychom se měli rádi a modlili se jeden za druhého.
- **Který jsi na nebesích** - nebe je domovem našeho Otce a také naším domovem. Nebe však není někde mezi oblaky. Je to místo u našeho Otce.
Máme žít tak, abychom už zde na zemi mohli být s ním a abychom jednou přišli do nebe, do našeho pravého domova.

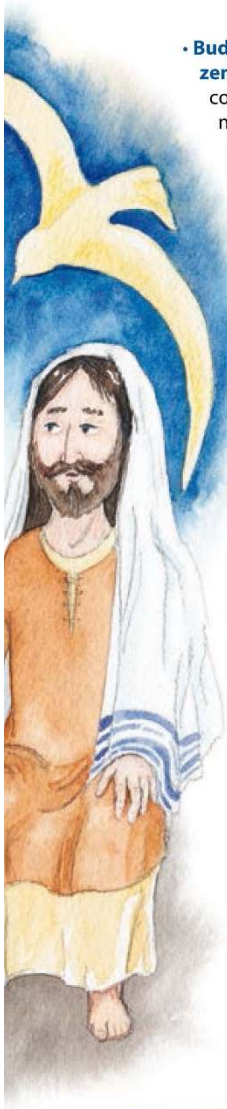
Napiš, kdy se cítíš jako v nebi:

Cítím se jako v nebi, když...

- **Posvěť se jméno tvé** - Boží jméno je svaté. Izraelité z úcty k Bohu nevyslovovali jeho jméno ani při modlitbě. Nahrazovali ho slovy Pán, Všemohoucí,... Vyslovujeme Boží jméno vždy s úctou? Nebo nám vyletí z úst, když se nám něco nepovede? Nikomu z nás by se nelíbilo, kdyby někdo jako nadávku rozzlobeně řekl jméno naší mámy. *Boží jméno, jméno Panny Marie a svatých máme mít v úctě.*

- **Přijď království tvé** - Boží království je království lásky Boha ke všem lidem. Tato láska může proniknout do srdce každého člověka. *Prosme o to, aby každý člověk měl ve svém srdci místo pro Boha a pro lásku.*

• **Bud' vůle tvá jak v nebi tak i na zemi** – věříme, že Bůh nejlépe ví, co potřebujeme. Ale někdy je pro nás obtížné přijmout jeho vůli, zejména když se rozchází s tou naší.

Například, když kamarádi jdou do parku a my se musíme starat o mladšího bratra. Učme se důvěřovat Bohu, i když všemu nerozumíme.

Učme se důvěřovat Bohu, i když všemu nerozumíme.

Učme se důvěřovat Bohu, i když všemu nerozumíme.

Když něco není podle tvé vůle, nauč se říct
(odpověď skrývá lištovka):

E,	P	K	A	N
T	D	O	Y	Ž
Š	CH	T	C	E
I	Y,	T	CH	C
K	O	É	T	A

• **Chléb náš každodenní dej nám dnes** – je to prosba o všechno, co potřebujeme pro život - potraviny, oblečení, bydlení. Prosíme za sebe i za druhé, protože mnozí nemají dostatek ani těch nejpotřebnějších věcí. *Proto prosme, aby naše srdce bylo štědré a abychom se dokázali dělit s těmi, kteří potřebují naši pomoc.*

• **A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme svým viníkům** – jsme rádi, když nám druzí odpustí urážku. Ve svaté zpovědi nám Bůh odpouští naše hříchy. Umíme však i my odpustit těm, kdo ublížili nám? Pokud já nechci odpustit, ani Bůh mi nemůže odpustit. *Učme se odpouštět vždy.*

• **A neuved' nás do pokušení, ale zbav nás Zlého** – Bůh nám ukazuje správnou cestu. Jenže je tolik lákavých věcí, které na první pohled vypadají dobře, a nejsou takové. *Prosme Boha o pomoc v pokušeních a v našem boji proti zlu.*

• **Amen** - znamená tak je, staň se. Tímto slovem potvrzujeme, že slova své modlitby myslíme vážně.

Jak potřebujeme každý den jíst a pít, tak i duše člověka potřebuje být každý den s Bohem. Denně si najdeme čas k modlitbě – není to promarněný čas.

Knížní okénko

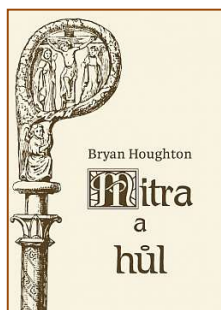
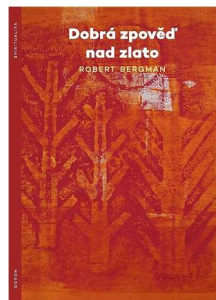
Robert Bergman

Dobrá zповěď

Všichni děláme chyby a všichni potřebujeme odpuštění. Proto nám Bůh nabízí svátost smíření. Není pro nás vždycky snadná, pojí se s ní mnohá úskalí a překážky (o nich je z velké části tato knížka). Přesto můžeme se známou českou pohádkou směle prohlásit: Dobrá zповěď nad zlato! Já jsem našťastí dostal od Boha dar, že jsem mohl objevit krásu této svátosti, a o to bych se chtěl s vámi podělit.

Vydalo nakladatelství Doron

cena 161,- Kč

Bryan Houghton

Mitra a hůl

Biskup Edmund Forester byl při pohledu na svou malou diecézi Stamford zděšen tím, co viděl. Obnova, kterou sliboval Druhý vatikánský koncil, přinesla... pravý opak. Biskup se rozhodl, že je čas na jeho pastýřský list – a ne ledajaký. Tato jeho „bomba“ spustí výbuch a protitlak – až do Říma. Jak se tento problém vyřeší, je námětem tohoto jedinečného románu v análech katolické literatury. Má podobu dopisů samotného biskupa: tvrdého bojovníka – a svěťce; muže pokory a lásky – s nosem pro humbuk a okem pro absurditu. Spolu s tímto výjimečným mužem se nám však dostává do rukou možná nejpronikavější analýza krize katolické církve, jaká kdy vyšla tiskem. To, co nudnějším autorům zabere kapitoly a knihy, biskup Forester vypoví na několika málo stránkách. A nezapomenutelně..

Vydalo nakladatelství Hesperion

cena 260,- Kč

Co nás čeká, dá-li dobrý Bůh

Biblické hodiny

Setkání nad hledáním svatosti v Bibli pokračují i tento měsíc ve středu 10. a 24. po mši svaté v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

Prosby za úrodu

25. dubna po mši sv. v Dolních Loučkách půjdeme za dobrého počasí prosit o dobrou úrodu ke kapličce sv. Jana pod hřbitovem.

Poutí v Olší

V neděli 28. dubna v 8:00 hod. poutní mše sv. v Olší.

Žehnání obnoveného kříže v Mezihoří

28. dubna odpoledne žehnání obnoveného kříže v Mezihoří. Čas bude upřesněn.

Změna vyhrazena

Něco na závěr...

Jedna věřící paní hodně pracovně létala. Protože ji zrovna dvakrát nebavilo jen tak sedět v letadle, vždycky si brala na čtení Bibli, která jí pomohla se uvolnit.

Jednou vedle ní seděl chlápek, který po chvílce čtení přes rameno navázal hovor: „Paní, vy opravdu všem těm věcem věříte?“

„No ovšem, vždyť je to přece Bible!“

„Co třeba ten chlápek, co ho spolkla velryba?“

„Myslíte Jonáše? No, ano, o tom se tam taky píše.“

„Jak se mu podle vás povedlo přežít celou dobu uvnitř ryby?“

„No, to samozřejmě nevím, ale až půjdu do nebe, tak se ho můžu zeptat.“

„A co když ten Jonáš nebude v nebi?“

„No, tak to se ho budete moci zeptat vy!“

Kněž chválí jednoho ze svých farníků, notorického alkoholika: „To je pěkné, že jste se zase včera ukázal v kostele“.

„Ach já, tak v kostele jsem byl taky.“

„Mami, jak dlouho jste s tátou manželé?“

„Deset let, Verunko.“

„A jak dlouho to ještě budete muset vydržet?“

Chlubí se soused sousedovi. „Víš, moje žena je vynikající kuchařka!“

„Opravdu?“

„Vážně! Dokonce, když začala jezdit autem, zavařila hned motor...“

On: „Chtěl bych být miliardářem jako můj otec.“

Ona: „Tvůj otec je miliardář?“

On: „Ne, ale taky by moc chtěl.“

Do knihkupectví vstoupí žena a táže se prodavačky:

„Mám nemocného muže. Měla byste pro něj nějakou knížku?“

„Myslíte modlitebni?“

„Ale ne, tak zlé to s mým manželem zase není.“

„Tak jsem se konečně dostal do televize“

„A jak?“

„No, odšrouboval jsem zadní víko.“